

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 6 | 2015

FLYGVAPENÖVNING 15: **STRID OM LUFTVÄRNET**

SIDAN 25

En halv miljon i extra
Rals till förbanden

SIDAN 30

Var femte plats vakant
på officersutbildningen

SIDAN 9

Snabbköp tillbaka
i Halmstad

SIDAN 7

ARMÉÖVNING 15:

"Det finns ett stort behov
av att öva i större förband"

SIDAN 16

WILHELM AGRELL:

Den globala över-
vakningens framväxt

SIDAN 27

AD2V – DIGITAL NIGHT VISION

- MULTI-VISION COMMUNICATION.
- PROVIDES BETTER TARGET RECOGNITION.
- IMPROVES CONFIDENTS AND DECISION MAKING.
- NO "TUNNEL VISION".
- NO IRRITATION IN CHANGING LIGHT SCENARIOS.
- COMPACT SHAPE, ONLY 290 GR.

PREMIUM SUPPLIER OF

WEAPON ACCESSORIES

VEHICLE ACCESSORIES

FORENSICS EQUIPMENT

CLP
SYSTEM AB

Webshop at – <http://shop.clp.se>

CLP System AB
Ritarslingan 5, S-187 66 Täby
Sweden

Phone: +468 - 732 44 05
E-mail: info@clp.se
Internet: www.clp.se

At your service

Sluta tala om personalen – börja agera

Med utnämningen av Micael Bydén till Försvarsmaktens nye överbefälhavare så har regeringen bäddat för att personalfrågorna kommer att få den relevanta plats de bör ha. Det kan jag konstatera efter att ha hört ett stort antal medlemmar beskriva Micael Bydéns ledarstil och prioriteringar.

Inledningsvis vill jag rikta ett stort tack till Sverker Göranson för det arbete som han lagt ner under sin tid som ÖB. Det är inte för att han på något sätt inte tagit sitt ansvar som man kan konstatera att Micael Bydén står inför stora utmaningar. Tvärtom.

Sverker Göranson har burit Försvarsmakten genom en mycket kritisk tid och sett till att vi i Sverige har en försvarsdebatt som faktiskt handlar om vad försvaret ska kunna och om säkerhetsläget i vår omvärld. Men utmaningen är inte över och problemen är inte lösta. Det senaste försvarsbeslutet finansierade försvaret endast till hälften, samtidigt fortsätter läget i omvärlden att försämrans.

Personalen enbart en kostnad?

I det läge som Försvarsmakten befinner sig är det extra viktigt med en ÖB som har förmågan att göra myndigheten attraktiv som arbetsgivare när, bland annat, rekryteringen till officersyrket sviktat. Försvarsmakten lyckades i år inte fylla samtliga 150 platser på den officersutbildning som drog igång efter sommaren. Endast 118 kadetter går just nu på Officersprogrammet 2015–18. Då känns det bra att ÖB i sitt första framträdande lyfter fram personalförsörjningen som den största utmaningen.

Men samtidigt visar det på ett systemfel att landets ÖB ska behöva prioritera den frågan för att något ska hända. Det borde stå klart för alla och borde ha gjort så en tid men tyvärr har det inte varit fallet, varken inom organisationen eller bland politikerna. Tyvärr ses inte perso-

nalen som den viktigaste resursen utan enbart som en kostnad. Jag brukar då konstatera att Sverige, bland jämförbara länder med liknande personalförsörjning, är det land där personalkostnaderna har lägst andel av de totala kostnaderna för försvaret.

Pliktutredningen avgörande

Vi har under lång tid, från att pliktens vara eller inte vara började ifrågasättas och i och med införandet av ett flerbefälssystem, fört fram att det måste skapas en strukturerad ordning som långsiktigt säkerställer att personalförsörjningen fungerar. Den tidigare regeringen avskaffade värnplikten utan att ett genomtänkt system och villkor för att behålla och locka soldater var på plats. Därför borde politikerna efterhand ha gjort de justeringar som verkligheten har krävt.

Tyvärr så verkar de flesta nu sätta sitt hopp till att plikten, i vilken form den nu ska komma tillbaka, ska laga både verkliga problem och skapade problem som kunnat lösas på mycket bättre sätt om viljan funnits för att ta fram goda villkor för de anställda. Det utgångsläget gör att den kommande pliktutredningen blir en avgörande framtidsfråga för alla oss i försvaret.

Pensionsåldern knäckfråga

Frågan om ett nytt pensionsavtal ligger i skrivande stund kvar som en våt filt över hösten. Under sommaren kom Saco-S och Seko överens om en ramöverenskommelse om nytt pensionsavtal. Det som fanns på bordet när de tecknade

Foto: Cecilia Larsson

den var inte tillräckligt för att vi inom OFR (Offentliganställdas Förhandlingsråd) skulle kunna skriva under den.

Vi hade kommit en bit i förhandlingarna och tagit en del steg i rätt riktning. Men inte tillräckligt för att nå dit vi vill. Vi vill nämligen se ett tjänstepensionsavtal som ger alla medarbetare en bra pension, samt gör staten till en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera kompetent personal och som verkar för ett hållbart arbetsliv.

En av förbundets stora knäckfrågor är naturligtvis pensionsåldern för våra unga kollegor. Vi måste säkerställa att ett nytt pensionsavtal ger oss parter möjlighet att möta framtidens utveckling och krav på ett balanserat sätt ur såväl verksamhetens som individens perspektiv. Det måste finnas en respekt för yrkets särart.

STOCKHOLM 21 SEPTEMBER 2015
LARS FRESKER, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer Susanne Skäfte

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson
Mikael Boox, Mikael Kenttälä
Pelle Avelin, Fredrik Norén (tjl)
Jerker Ambjörn (vik)

Medlems- och försäkringsservice

Susanne Bredberg
Nadja Kaya

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Förhandlingschef OFR O

Kerstin Persson

Informations-, webb- och pressansvarig

Daniel Skoglund

Redaktör/kommunikatör

Elisabeth Andersson

Officersförbundets

förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren
Bengt Lundberg

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

16

LEDARE

3 Slutat tala om personalen – börja agera

NYHETER

- 5 Huvudskyddsombud och FM på kollisionkurs
- 6 Växande intresse för bärbara simulatorer
- 7 Snabbköp öppnar på Halmstad garnison
- 8 Hyllat samarbete på Johan de Witt
- 9 Färre risker med ökat samarbete
- 10 Militärleder rustas för ökad sjösäkerhet
- 11 Konferens om militär profession på KTH
- 12 Blinkning ska förhindra framtida bättkrossning

REPORTAGE

14 Ökad rörlighet hos morgondagens soldat

FÖRBANDSBESÖK

- 16 Arméövning försöker återta förlorad förmåga
- 25 Hård kamp om begränsat luftvärn

ANALYS

27 Övervakningens snöbollseffekter

FÖRBUNDSNYTT

- 30 Över en halv miljon i extra Rals-medel
- 31 Arbetsgivarverket har sagt upp pensionsavtal
- 32 Årets chefslönerrevision klar
- 33 Höjd a-kassa från den sjunde september
- 34 Personalförändringar på kansliet

7

5

> ”Vi är på civil mark med allt vad det innebär. Det går att stanna vid kiosken. Det går att fråga om vi får låna duscharna hos fotbollsklubben. Och de civila har varit mycket välkommande och positiva.”

Per Thurhammar, ställföreträdande kompanichef, 111 ledningskompaniet

> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.
Mobil 076-104 86 30
karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000
maria.vonbelow@officersforbundet.se

> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Susanne Bredberg och Najda Kaya
08-440 83 30. Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

Frågor kring information, press och hemsida

Daniel Skoglund 08-440 83 49, 076-525 40 85

> REDAKTION

OMSLAGSBILD

Foto: Zandra Erikshed

ANSVARIG UTGIVARE/ CHEFREDAKTÖR

Daniel Skoglund 076-525 40 85
daniel.skoglund@officersforbundet.se

REPORTRAR

Linda Sundgren 0708-20 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 102 47 Stockholm
Besöksadress: Tegelluddsvägen 21

TELEFON

Växel 08-440 83 30

FAX

08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08
info@irmermedia.com

Annons bokus senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB
www.produktionsdesign.se
info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 7, 20 oktober
Nr 8, 24 november

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjudes.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

Huvudskyddsombud och Försvarsmakten på kollisionskurs

Försvarsmaktens arbetsmiljöarbete fungerar inte. Det hävdar FM:s huvudskyddsombud som lämnat in en begäran om utredning till arbetsgivaren. Högkvarteret anser att kritiken är obefogad och välkomnar en extern granskning.

Av de 49 inspektioner som mark-säkerhetsinspektionen genomfört sedan 2010 har endast sju resulterat i betyg godkänt avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vid övriga inspektioner har man funnit större avvikelser i 15 fall och mindre avvikelser i 27 fall. Enligt statistiken har det inte skett någon förbättring de senaste fem åren och nu har FM:s huvudskyddsombud, Stefan Nilsson, fått nog. Han ifrågasätter Försvarsmaktens förmåga att driva arbetsmiljöarbetet framåt och i september lämnade han in en begäran om utredning och internrevision, en så kallad 66A, till Försvarsmakten.

”Under all kritik”

– Vi har påtalat de här bristerna i flera år utan någon nämnvärd förbättring. Antalet allvarliga avvikelser har snarare ökat än minskat och det är förstas helt oacceptabelt, säger Stefan Nilsson.

Enligt Nilsson finns brister längs hela arbetsmiljökedjan, från avvikelser som inte fångas upp till undermåliga åtgärder och otillräcklig dokumentation.

– Det här är under all kritik. Man får intrycket av att arbetsgivaren inte tar de här frågorna på allvar, säger han.

Är larmsignalerna en konsekvens av ett bra eller dåligt arbetsmiljöarbete? Åsikterna går isär.

Men på Högkvarteret slår man ifrån sig. Ställföreträdande personaldirektör, Klas Eksell, anser att kritiken är obefogad och menar att arbetsmiljöarbetet i Försvarsmakten visst är prioriterat.

– Självklart finns det alltid sådant som kan förbättras, men vi håller inte med om den skarpa kritik som HSO framför. Vi anser att vi har ett bra arbetsmiljöarbete och kontinuerligt verkar för att förbättra oss.

Rött utfall

Att utfallen av Marksäkerhetsinspektionens kontroller uppvisar ett stort antal allvarliga avvikelser (rödmarkerat i utfallet), tror han

”Vi har påtalat de här bristerna i flera år utan någon nämnvärd förbättring”

beror på annat än bristande arbetsmiljöarbete.

– Första gången en inspektion görs är det kanske en punkt som felar och som vi sedan åtgärdar. Nästa gång är det något annat. Vi har ett hårt system med 14 kravelement som granskas och om något av dem underkänns blir utfallet rött. Röda punkter är ett tecken på att vårt uppföljningssystem fungerar, säger han.

Enligt Klas Eksell kommer För-

svarsmakten inte att gå huvudskyddsombudet till mötes och genomföra internrevision och utredning. Om beskedet står sig kommer HSO, enligt gällande rutin för ett 66A-förfarande, att gå vidare med en anmälan till Arbetsmiljöverket.

– Vi anser inte att vi gör något fel och välkomnar en extern granskning av Arbetsmiljöverket, säger Klas Eksell.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

STARKARE BAND MELLAN SVERIGE OCH POLEN

I september undertecknades ett ramavtal mellan Sverige och Polen. Enligt försvarsministern syftar det till att bygga ut det redan pågående samarbetet mellan länderna och därmed bidra till att stärka säkerheten i vårt närområde.

– Säkerhetssituationen i Östersjöområdet har försämrats som en konsekvens av det ryska agerandet. Polen och Sverige delar intresset att stärka det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet kring Östersjön. Samarbetet bidrar till såväl starkt

nationell förmåga som till ländernas samverkansförmåga och bidrar därigenom också till områdets fortsatta stabilitet och säkerhet, skriver Peter Hultqvist i ett mejl till Officerstidningen.

Enligt Hultqvist innebär avtalet i

första hand att befintliga samarbeten stärks, exempelvis inom övningsverksamhet.

– Vi avser också att etablera en strategisk dialog mellan våra försvarsdepartement, uppger Hultqvist. (LS)

Många försvarsmakter vänder sig mot speltillverkare snarare än mot de klassiska simulatorjättarna vid utveckling, visar en ny studie.

Växande intresse för bärbara simulatorer

Europas försvarsmakter ligger långt fram i användandet av simulatorer och utvecklingen går mot små enheter, enkla att använda i insatsområden. Det visar en kartläggning som svenska forskare gjort på uppdrag av amerikanska marinen.

Framstegen på teknikområdet skapar ständigt nya möjligheter och simulatorutvecklingen inom det militära går snabbt framåt. Men det är inte längre de traditionella simulatortillverkarna med verklighetstroga fullskalemodeller som leder racet. Utvecklingen har tagits över av universitet och högskolor liksom dataspelsindustrin som erbjuder små, smarta lösningar, enkla att använda och bära med sig.

Förstärkt verklighet

– Det kan exempelvis vara glas-

ögon med vars hjälp man kan förstärka eller förändra specifika delar i den verkliga miljön, säger Joakim Dahlman, doktor i medicin och forskare vid Institutionen för sjöfart och marin teknik på Chalmers tekniska högskola i Göteborg.

På uppdrag av Office of naval research global, en organisation som åt amerikanska marinens räkning ägnar sig åt omvärldsbevakning och forskning utanför USA:s gränser, har Joakim Dahlman och doktorand Fredrik Forsman, kartlagt simulatorutvecklingen i Europa. Dahlman konstaterar att länderna i stort sett följer samma inriktning och allt oftare vänder sig till dataspelsindustrin istället för de klassiska simulatorjättarna.

– Försvarsmakterna köper en utvecklingslicens. Sedan kan de klä om soldaterna i egna uniformer och anpassa beteenden, reaktionsmönster, taktik och fordon. Det

”Sverige har kommit ganska lång, inte minst tack vare vår starka spelindustri”

här är en trend som kommer att hålla i sig.

Mänskliga möten

En annan tydlig tendens Dahlman noterat är att det inte längre är främst krigföring som intresserar militära simulatoranvändare. Istället handlar det om möjlighet att träna mänskliga möten med lokalbefolkning, förhörsteknik, beslutsfattande och anhörigstöd.

– Inom det här området har USA kommit väldigt långt vilket är helt naturligt eftersom de har så

stor erfarenhet av att skicka iväg folk på insats. Men även Europa ligger bra till, särskilt baltstaterna och Ungern och länder som Tyskland och England. Sverige har kommit ganska lång, inte minst tack vare vår starka spelindustri.

Utvärdering

Ytterligare en tydlig trend är att de stora simulatortillverkarna inte hängt med i utvecklingen av verktyg för att kunna utvärdera hur individen tillgodogjort sig träningen.

– De fokuserar fortfarande till stor del på själva simuleringen med hård- och mjukvara, men missar den allt större efterfrågan på möjligheter att utvärdera prestation och förmågor, säger Dahlman.

Vid årsskiftet ska resultaten av kartläggningen redovisas för uppdragsgivaren.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

NATO ÖKAR NÄRVARON I ÖST

I september invigde Nato sex nya regionala högkvarter i östra Europa. Organisationens generalsekreterare, Jens Stoltenberg, säger att det är ett

direkt svar på Rysslands aggressiva agerande, inte minst i Ukraina. De nya högkvarteren är placerade i Estland, Lettland, Litauen, Polen,

Bulgarien och Rumänien och är ett led i Natos aktionsplan att förbereda för utökad militär närvaro i regionen. (LS)

GÖRANSON UT, BYDÉ

Elfte september utnämndes generalmajor Micael Bydén till ÖB. Han kommer närmast från tjänsten som flygvapenchef men har även tjänstgjort

Foto: Maria Pålsson

Snabbköp ska ersätta Prio för vissa artiklar är planen. Försöksverksamhet inleds nu i Halmstad.

”Visst materiel kommer att finnas i alla snabbköp som papper, pärmkräm och första förband”

Snabbköp öppnar på Halmstad garnison

För att underlätta vardagen på förbanden ska delar av Prio kundvagn ersättas med gamla tiders snabbköp. I Halmstad påbörjades en försöksverksamhet första oktober. Faller det väl ut väntas det införas i resten av Försvarmakten med början nästa år.

Högkvarteret har tagit till sig av förbandens klagomål om den omfattande administration som följt med införandet av Prio. Som ett led i att försöka minska skrivbordsarbetet återinförs nu snabbköpen ute på förbanden. Första oktober öppnades ett förråd för förbrukningsmateriel på försök i Halmstad

garnison och faller det väl ut kommer det att spridas till resten av Försvarmakten.

Stor efterfrågan

– Vi ska inte ha någon lång provotid, vi vet att det finns en mycket stor efterfrågan på snabbköp på förbanden, säger Niklas Lindkvist på ledningsstabens ledningsavdelning. Men vi vill kontrollera att vi har en modell som fungerar innan vi rullar ut det i hela Försvarmakten.

De nya närförråden kommer att likna de gamla men med vissa skillnader, främst därför att de måste fungera i Prio-systemet. Men den som kvitterar ut materiel

ska själv inte behöva göra något i Prio, det kommer FMlog att sköta.

– Vi ska göra det här så enkelt som möjligt. Blir systemet för krångligt riskerar vi att förbanden bygger upp egna buffertlager och att det skapas ännu mer onödig administration och det vill vi undvika, säger Niklas Lindkvist.

Minskat sortiment

De nya snabbköpen kommer också att ha ett reducerat sortiment jämfört med de gamla.

– Förr kunde man hämta ut alltifrån pennor till grillkol men nu blir det lite mer begränsat. Visst materiel kommer att finnas i alla snabbköp som papper, pärmkräm

och första förband. I övrigt ska förbandens behov och förbrukning styra utbudet, säger Niklas Lindkvist.

Vem som kommer att få rätt att kvittera ut materiel från förråden ska beslutas lokalt av FMlog tillsammans med förbanden.

– Vi har sagt att den som hämtar ut materiel ska ha förordnande, men hur många man väljer att ge det till lägger vi oss inte i. Förbanden vill att många ska kunna kvittera ut grejer för att underlätta hanteringen, men alla kanske inte kommer att kunna göra det, säger Niklas Lindkvist.

LINDA SUNDGREN

N IN

ibland annat Uppsala, Luleå, Washington DC, Afghanistan. Han tillträdde sin tjänst första oktober och befordrades därmed till general. (LS)

HELGESSION BLIR NY FLYGVAPENCHEF

Mats Helgesson efterträder Micael Bydén som ny flygvapenchef från första oktober. Helgesson har bland annat varit divisionschef på F7, flottilj-

chef på F17, tjänstgjort i Afghanistan och varit chef för insatsstabens utvecklingsavdelning på Högkvarteret. Närmast var han chef för test och

evaluering på FMV. I samband med tillträdet till flygvapenchef befordras Mats Helgesson till generalmajor. (LS)

Förseiad tryckkam-mare i bruk

Tryckkammaren i Karlskrona är nu tagen i drift.

I somras kunde Sjöstridsskolans dykeri- och navalmedicincentrum i Karlskrona börja använda det nya tryckkammersystem som stått obrukbart på marinbasen i två år. Systemet omfattar en bostadskammare och en dykkammare förbundna med varandra.

Dykkammaren består av en 25 kubikmeter stor bassäng för humandykning och materielprover. Kontroll- och övervakningssystem är helt automatiserat och kammareoperatören kan genomföra dykning- ar till olika djup med varierande ned- respektive uppstigningshastigheter, från 0 till 160 meters djup, i allt från ishavstemperatur till tropiska vattentemperaturer.

LINDA SUNDGREN

Hyllat samarbete på Johan de Witt

Samarbetet mellan svensk och holländsk personal under ME04 beskrivs som en stor framgång. Men precis som under föregående insats utanför Somalia riktas kritik mot den alltför korta förberedelseiden och vag styrning uppifrån.

Såväl ME04 slutrapport som FOI:s utvärdering av insatsen beskriver samarbetet mellan svenskar och holländare ombord på det nederländska fartyget som mycket lyckat. Anders Åkermark var kontingentschef.

– Jag hade förväntat mig lite mer komplikationer, men det fungerade väldigt bra och vi gick till och med längre i integrationen än vad som var plan- och ordersatt från början. Främsta orsaken till att det gick så bra var nog att vi delade värdegrund. Vi hade samma syn på människovärde och hur man bemöter och tilltalar varandra, säger han.

Unikt tillfälle

Insatsen var fjärde gången Sverige hade en kontingent på plats inom ramen för EU:s Operation Atalanta. Den stora skillnaden jämfört med

tidigare missioner i området var den nationella mixen med ett holländskt fartyg under nederländsk ledning med ett svenskt FOQ placerat ombord. FOI har på uppdrag av försvarsdepartementet gjort en utvärdering av samarbetet under insatsen.

– Intresset för samarbete mellan länder och pooling and sharing är stort och ME04 var ett unikt tillfälle att studera hur det här fungerar i praktiken. Lärdomarna från den här insatsen är något som kan få betydelse för den fortsatta utvecklingen mot ökat samarbete, säger Kristina Zetterlund, en av två rapportförfattare.

Felbedömning

Men allt löpte inte friktionsfritt. Precis som under ME03 hade man

även denna gång problem med en alltför kort förberedelseiden.

– En bidragande orsak var nog att man i analysen som gjordes inför insatsen trodde att det skulle bli enklare den här gången. Dels för att det var en 04:a, dels för att vi inte hade ett eget fartyg med all den materiel det innebär. Men vi tog nog lite för lätt på uppgiften att placera en hel svensk kontingent, inklusive helikoptrar och stridsbåtar, på ett utländskt fartyg, säger Anders Åkermark.

Ett annat problem som förs fram var den otydliga styrningen uppifrån.

– Vi hade behövt en tydligare projektledare med ett starkt mandat att kunna gå in och döma på alla nivåer. Mycket av Försvarsmaktens fokus och resurser var inriktade mot insatsen i Mali, som var en 01:a, och det påverkade nog också, säger Anders Åkermark.

LINDA SUNDGREN

FHS svarar om officersutbildningen i oktober

Oortodoxt. Det kallar Universitetskanslersämbetet Försvarshögskolans begäran om att Officersprogrammets tre inriktningar ska granskas separat.

För snart ett år sedan presenterade UKÄ sin granskning av tre utbildningar vid Försvarshögskolan: magisterexamen i krigsvetenskap, kandidatexamen i militärteknik och officersexamen. En allvarlig brist uppdagades i militärteknikutbildningen, men störst var problemen inom officersprogrammet.

– Det brister i tre av de åtta undersökta examensmål officersprogrammet har att följa, säger Joakim Palestro vid UKÄ som ansvarat för granskningen. Särskilt allvarligt är att man inte lever upp till målet som handlar om utbildningens vetenskapliga grund och beprövade erfarenhet. Det är ett portalmål och väldigt centralt för hela utbildningen.

Oortodoxt

I mitten av oktober ska FHS leverera en redogörelse för hur de planerar att åtgärda bristerna. Men redan innan sommaren inkom högskolan med en begäran om att officerspro-

grammets tre olika inriktningar skulle bedömas var för sig.

– Det är en oortodox begäran, vad jag vet har vi inte fått någon sådan tidigare, säger Joakim Palestro. Men eftersom de har en sådan stark önskan och det inte strider mot några bestämmelser har vi beslutat att tillmötesgå dem. Någon ny granskning av de självständiga arbeten, som var en viktig komponent i UKÄ:s utvärdering, blir det dock inte.

Externa sakkunniga

Enligt Palestro ska externa sakkunniga bedöma de åtgärder som För-

svarshögskolan vidtagit utifrån utvärderingen. Skulle UKÄ göra bedömningen att FHS åtgärder inte är tillräckliga riskerar högskolan att förlora sitt examenstillstånd för den aktuella utbildningen.

– Men det är mycket ovanligt, säger Joakim Palestro. Av de mer än 2 000 högskoleutbildningar som vi granskat sedan 2011 har det bara hänt en gång. Däremot har det i flera fall förekommit att lärosäten på egen hand valt att lägga ner utbildningar efter att ha fått omdömet bristande kvalitet av Universitetskanslersämbetet.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

FÖRSVARSHÖGSKOLAN HAND I HAND MED SAAB

Den nionde september tecknade Försvarshögskolan, FHS, för första gången avtal med ett företag inom svenskt näringsliv, Saab. På högskolans hemsida uppges att syftet

med avtalet är att gemensamt stäkra och utveckla områden som är gemensamma för båda parter, däribland säkerhet, skydd och beredskap. Samarbetet uppges också kunna

användas inom flera av högskolans ämnesområden såsom militärteknik, ledningsvetenskap och krishantering. (LS)

ÖB TILL RESERVEN

General Sverker Göranson har ansökt om att få bli reservofficer efter avslutandet av sin nuvarande tjänstgöring som ÖB. (DS)

Färre risker med ökat samarbete

Mindre fokus på chefer och mer kollektiv kompetens behövs för att öka säkerheten på snabba stridsbåtar. Det hävdar teknisk licentiat Fredrik Forsman, tidigare officer med ansvar för utbildning av fartygsbesättningar inom marinen.

Kraftfullare motorer, högre hastigheter och avancerad teknik gör arbetet ombord på försvarets höghastighetsfartyg alltmer komplext och tempofyllt. Kravet på att kunna fatta snabba beslut ökar samtidigt som en missbedömning kan få förödande konsekvenser. Med detta som utgångspunkt jobbar Fredrik Forsman vid Chalmers tekniska högskola med att utveckla nya bryggrutiner som ska underlätta arbetet ombord och öka säkerheten på höghastighetsfartyg.

Delegera ansvar

– Den hierarkiska chefsfokusering som råder inom det militära ökar risken för att man inte tillvaratar den samlade kompetensen som finns på bryggan i den utsträckning man borde. Det räcker inte med fartygschefens bedömning. Arbets-tempot på höghastighetsfartygen är så intensivt att flera måste dela ansvaret för att båtarna ska kunna framförs på ett säkert sätt, säger han och fortsätter.

– Om exempelvis navigatören inte bara använder föraren som en autopilot utan också delegerar ansvar, kommer föraren att reagera om något verkar fel och våga ta egna initiativ, som att sänka farten. Även om man bara är två ombord måste man jobba tillsammans.

Fredrik Forsman har själv lång

Fredrik Forsman undersöker beslutsprocesser på bryggan.

praktisk erfarenhet av det ämne han nu studerar. Han är officer och har arbetat elva år med att utbilda besättningar till stridsbåt 90 vid det numera nerlagda Amf 4 i Göteborg. Han har också arbetat med utbildning av fartygsbesättningar inom den civila sjöräddningen.

Skapa förutsättningar

– Vi måste skapa förutsättningar för folk att göra rätt och en framgångsfaktor är kollektivt handlande. Genom att fler tar ansvar ökar förståelsen för situationen även om det fortfarande måste finnas någon som har det slutgiltiga ordet och kan döma av.

– Idag saknar försvaret en vetenskaplig grund för stor del av sin verksamhet. Inom svensk försvarsmakt saknas förståelse för att

universitet och högskola skapar militärt relevant kunskap och kan ingå i Försvarsmaktens kompetensförsörjning. Förhoppningen är att mina resultat ska bidra till att brygga över den klyftan.

Detaljstyrning

Samtidigt anser han att försvaret i vissa avseenden är på rätt väg genom strävan att komma bort från byråkrati och detaljstyrning till förmån för ett mer målbaserat förhållningssätt. Att fokusera på resultat snarare än att exakt tala om hur en uppgift ska lösas är viktigt, säger han, inte minst i framförandet av höghastighetsfartyg.

– Det enda man kan vara säker på till sjöss är att det aldrig blir exakt som man tänkt sig, även om man gjort en grundlig riskanalys

”Den hierarkiska chefsfokuseringen inom det militära ökar risken”

innan. Man måste vara pragmatisk och beredd att anpassa sig efter rådande omständigheter och ruttplaneringen bör betraktas som en utgångspunkt för omplanering istället för en slutgiltig färdplan.

Men Forsman tillägger att ett målbaserat förhållningssätt samtidigt kräver mer av dem ombord.

– Besättningen måste ha tillräcklig kompetens för att kunna göra kvalificerade bedömningar och ju mer man övar desto mer kompetent har man möjlighet att bli.

Attitydförändring

Fredrik Forsman vill också se en annan attityd gentemot besättningarna. Han menar att de ofta betraktas som potentiellt felande länkar som måste hindras från att begå misstag, inte minst genom att minska deras handlingsutrymme.

– När en olycka utreds pratar man ofta om human error, man utgår från att människan gjort något fel. Och visst händer det. Men man glömmer att i 80–90 procent av alla situationer är det den mänskliga faktorn som förhindrar att olyckor inträffar. Det är således kollektiv kompetens vi bättre måste förstå och lära oss att utveckla istället för att kräva mer byråkrati.

LINDA SUNDGREN

VAR FEMTE PLATS VAKANT PÅ OP15–18

Efter sommaren ryckte 118 kadetter in på Officersprogrammet (OP) 2015–2018. Antalet kursplatser är 150. Antalet sökande var 497 stycken, varav 67 sökte via den grundläggande

militärutbildningen och den förberedande officerskursen (GMU/FOK). Av de 67 bedömdes 34 som lämpliga för officersutbildningen och av dessa valde 22 att börja OP, av dessa har

ytterligare två hoppat av sedan start. Av de 430 övriga sökande bedömdes 108 som lämpliga, men av de 108 valde endast 84 att inleda OP.

Det Försvarshögskolan främst

finner anmärkningsvärt med årets intag är det stora bortfallet från GMU/FOK. (DS)

Militärleder rustas för ökad sjösäkerhet

Militärleder i förfall har ökat osäkerheten vid navigering i skärgården. Men sedan förra året rustas ett 100-tal leder och i somras slöts ett förnyat avtal med Sjöfartsverket som har i uppdrag att utföra arbetet.

I början av 2000-talet ansåg Försvarsmakten att teknikutvecklingen nått så långt att de dryga 400 militärlederna inte längre behövdes. Den enhet som ansvarade för underhållet av prickar avvecklades och sjömärkena förföll. Men 2008 fattade ÖB beslut om att fartyg inte fick navigera med enbart elektroniska hjälpmedel och de gamla sjömärkena blev åter intressanta.

"Jesuslösningen"

– När ny teknik kommer tror man ofta att det är Jesuslösningen på alla problem, men efter ett tag upp-

Foto: Privat

Ett hundratal av försvarets cirka 400 sjöleder ska bevaras och rustas.

täcker man att det finns brister och begränsningar. Eftersom vi hade avvecklat våra militärledsgrupper tog vi istället kontakt med Sjöfartsverket, säger örlogskapten Staffan Littorin vid prod marin.

2009 slöts ett första avtal mellan myndigheterna. Flera överenskommelser har gjorts efter det och i somras skrev man under ytterligare en överenskommelse som sträcker sig fram till 2019. Men innan rust-

ningen av de förfallna, och ibland också igenvuxna, sjömärkena är genomförd måste fartygsbesättningarna vara försiktiga med hur militärlederna används, säger Littorin.

– Förfaller en led innebär det större navigationsosäkerhet. Men det är alltid fartygschefen som fattar beslutet och bedömer om en led är farbar eller inte utifrån rådande siktförhållanden.

Kraftig neddragning

Ett hundratal av försvarets cirka 400 sjöleder ska bevaras och rustas och ungefär hälften av dagens bortåt 5000 sjömärken ska bytas ut mot standardiserade sjömärken av samma modell som används i civila farleder. Övriga märken kommer att monteras ner och lederna avvecklas. Den kraftiga neddragningen av antalet militärleder är, enligt Littorin, befogad

ONE PARTNER FOR ALL MISSIONS

med tanke på att marinens basenheter blivit betydligt färre.

– Det är marintaktisk chef som pekat ut vilka leder som ska finnas kvar. Men det händer att något förband räcker upp handen och undrar om vi inte kan behålla ytterligare några leder och då tar vi det under övervägande. Man måste vara pragmatisk i ett sådant här arbete, säger Staffan Littorin.

Markägare

Littorin säger att han är mycket nöjd med samarbetet med Sjöfartsverket. De tar inte bara hand om rustning, avveckling och röjning. De sköter också uppdraget att teckna avtal med de markägare där sjömärkena står.

– Tidigare har vi bara haft muntliga överenskommelser men nu ska vi ha skriftliga avtal. De flesta markägare är positivt inställda, men vissa hävdar sin rätt.

Framför allt i de fall där det skett skiften, säger Littorin och fortsätter.

– Skulle vi skött allt det här själva hade vi varit tvungna att köpa in en rad kompetenser. Det här är ett bra exempel på ett välfungerande myndighetssamarbete där samhällets resurser används på ett effektivt sätt.

Sekretessutbildning

Efter 2019 planerar Försvarmakten att sluta ett nytt avtal med Sjöfartsverket om fortsatt underhåll av sjölederna. Några sekretessproblem med att en civil myndighet hanterar militära sjölederna, ser Littorin inte.

– Den personal som arbetar med det här har genomgått samma säkerhetsprövning som de anställda i Försvarmakten och de har fått adekvat sekretessutbildning.

LINDA SUNDGREN

Konferens om militär profession på KTH

Den 8 september arrangerades en heldagskonferens på KTH om den moderna militära professionsutvecklingen.

Arrangör var Centrum för studier av militär och samhälle (CSMS). Flera internationella forskare deltog, bland annat berörde de hur de multinationella, fredsfrämjande insatserna påverkat befälsföringen på

högre ledningsnivåer, hur allt fler försvarsmakter tenderar att ”specialstyrkeferas,” samt hur utfallet av de militära interventionerna i Irak, Afghanistan och Libyen påverkar militärens ställning i samhället. Ett reportage från konferensen kommer i nästa nummer av Officerstidningen.

DANIEL SKOGLUND

Få försvarsnyheter i årets budgetprop

Regeringens budgetproposition följer försvarsbeslutet från i våras.

Försvarmaktens kärnanslag 1:1–1:5 går från 43,3 miljarder nästa år till 46,1 miljarder år 2019, räknat i 2016 års prisläge. Den största förändring-

en inom försvarsbudgeten är att anslaget för internationella insatser minskas och pengar förs över till anslaget för förbandsverksamhet i syfte att möjliggöra ett högre utbildnings- och övningstempo

DANIEL SKOGLUND

Rheinmetall Defence är en komplett leverantör och levererar system och kompetens inom områdena:

- Transportfordon
- Bärgningsfordon
- Reparations- och underhållsfordon
- Stridsutrustning och ammunition
- Stridsvagnar och stridsfordon
- Ledning och samband
- Simulering och träningsutrustning
- Logistiklösningar

För mer information: www.rheinmetall-defence.com

Med allt mer avancerade sensorer blir begränsningen i den mänskliga fattningsförmågan allt mer tydlig.

Blinkning ska förhindra framtida båtcrossning

Förbisedd information på en bildskärm kan i militäroperativa sammanhang få förödande konsekvenser. Men problemet skulle kunna minska genom ett adaptivt system kopplat till operatörens ögonrörelser eller andra beteenden. Det visar en nypublicerad avhandling från Försvarshögskolan.

Trots att lägesbilden presenteras på en skärm rakt framför ögonen missar operatören ibland viktig information. Det kan bero på att man tittar bort ett kort ögonblick och inte uppfattar den förändring som skett medan uppmärksamheten var riktad åt annat håll (change blindness). Ibland missar operatören det uppenbara därför att det inte brukar finnas något där eller för att operatören är inställd på att söka efter något annat (inattentional blindness). I en avhandling från Försvarshögskolan har forskaren Ulrik Spak studerat de här fenomenen närmare och ger exempel på vilka effekter de kan medföra i

säkerhetskritiska sammanhang. Bland annat beskriver han en olycka som inträffade utanför Hawaii 2001. En amerikansk ubåt går upp till ytan. Kaptenen kontrollerar havsytan i periskopet. Han konstaterar att havet är tomt. Ubåten går ner för att sedan snabbt åter stiga och krossar då en fiskebåt med dödsfall som följd.

Följer ögonrörelser

– Kaptenen hade inte uppfattat fiskebåten därför att han inte förväntade sig att den skulle finnas där, säger Ulrik Spak.

I avhandlingen har Ulrik Spak utvecklat ett koncept avsett att varna när information förbises. En sensor följer ögats rörelser över skärmen. Om blicken inte träffar

Foto: Privat

Ulrik Spak

de objekt som skärmen visar triggas ett detekteringssystem som med en mycket kort blinksignal hjälper operatören att upptäcka dessa förändringar.

– Det svåra var att hitta en varning som inte störde bilden samtidigt som den måste vara tillräckligt effektiv för att operatören ska uppfatta den. Jag har testat blinksignalen i en radarliknande experimentmiljö och där fungerar den bra, säger Ulrik Spak.

Trubbiga och oflexibla

Larmsystem i de här sammanhangen är i sig inget nytt, det har även funnits tidigare. Skillnaden är att de inte varit kopplade till ögonrörelser utan endast reagerat utifrån i förväg definierade händelser via sensorer i insatsområdet. Sådana system är trubbiga och oflexibla och saknar tillräcklig förmåga att fånga de nya komplexa hotbilder som kan uppstå, menar Ulrik Spak.

– Idag är det inte alltid man vet vad som är viktigt, det är större osäkerhet med tanke på gränser,

hybridkrig och terrorhot och det kan vara svårt att klassa det man ser. Med ett adaptivt stödsystem som använder sensordata från insatsområdet kompletterat med data från operatörens ögonrörelser kan man minska det problemet.

Operatörens förmåga

Intresset för forskningsområdet fick Ulrik Spak då han jobbade i ett projekt med utveckling av framtidens ledningsrum. Han insåg att lägesbilden inte bara påverkades av kvaliteten på de data sensorerna i insatsområdet levererade, utan också på operatörens förmåga att faktiskt uppfatta det som visades.

– Det spelar ingen roll hur avancerade sensorer vi har eller hur mycket data de levererar om inte operatören tar till sig informationen. Internationellt är förändringsdetektering ett stort forskningsområde, men mitt perspektiv och konceptförslag som jag utvecklar är nytt, säger Ulrik Spak.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

GÖTEBORGSSOLDATER LOVAS VETTIGA ANSTÄLLNINGSAVTAL

Försvarsmakten lovar nu att avsluta dem femåriga följetången med korta anställningar för vaktssoldaterna på Göteborgs garnison som Officerstid-

ningen skrivit om tidigare. I det kommande beslutet om en ny försvarsmaktsorganisation (FM org NY) ska cirka 40 rader inrättas på FömedC

vaktssoldaterna. Beslutet skulle egentligen ha fattats 25 september, men det sköts upp till efter denna tidnings tryckning. Tidigare har soldaterna gått

på upprepade tidsbegränsade kontrakt om ett till två år vilket lett till avhopp och frustration både bland soldaterna och deras ledning. (DS)

Under tryggare förhållanden

PELTOR™
3M Scotchlite™ **Speedglas™**
Reflective Material

www.3M.se/personskydd

Foto: Lars Thulin

BASALT utvecklar och levererar säkra system och tjänster till myndigheter och företag inom samhällsviktig verksamhet.

Uppkäftig!

Eller engagerad...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler engagerade kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Milso AB | 08 - 672 07 80 | info@milso.se | www.milso.se

ÖKAD RÖRLIGHET HOS MORGONDAGENS SOLDAT

Morgondagens soldat ska ha lättare utrustning, rörligare och uppkopplad. Ambitionen är hög och de tekniska möjligheterna många men arvemateriel och resursbrist drar ner utvecklingstempot.

SOLDATENS UTRUSTNING HAR blivit allt mer avancerad. Nya funktioner och materiel har succesivt tillförts och lett till att systemen ibland blivit komplexa och tunga. Soldater på patrull i insatsområden kan bära utrustning upp till 80 kilo och ha ett stort antal batteridrivna enheter med sig. Magnus Lifgren är före detta officer med flera utlandstjänster i bagaget. Han arbetar numera hos FMV med ett projekt som syftar till att både öka förmågan av dagens soldatsystem och bidra till utvecklingen av framtida lösningar.

– **SOLDATEN HAR TRE HUVUDELARE** som soldatens verksamhet vilar på, eldkraft, skydd och rörlighet. De senaste decennierna har skydd och eldkraft stärkts samtidigt som rörligheten på grund av den i vissa fall tunga utrustningen försämrats, säger Magnus Lifgren.

Under första kvartalet nästa år ska praktiska och teoretiska

tester ske av hur soldatens förmågor påverkas av den utrustning som används idag.

– Det är första gången vi gör en sådan här evaluering av soldatsystemet, säger Magnus Lifgren. Tidigare gjordes detta på delsystemnivå, men aldrig på hela soldatsystemet. Vi ska också undersöka det här på soldater med olika kroppsbyggnad, vikt och längd. I vårt fall är den mänskliga kroppen plattformen vilket ställer särskilda krav på hur evalueringen ska gå till.

Inom projektet soldatsystem arbetar flera olika grupper tillsammans med forskare med att utveckla komponenter till morgondagens soldatsystem. Det handlar om strömförsörjning, textilier med nya funktioner och utveckling av tekniska hjälpmedel. En förmågehöjning som Forsvarsmakten anser vara viktig är möjlighet till en bättre omvärldsuppfattning, exempelvis med ett ledningsstödssystem.

– Är det helt svart i skogen vet man knappt vart man själv be-

Försvarets krigsförbandsdatabas har storstädats

Försvarets krigsförbandsdatabas, Ior, har storstädats. Första oktober lämnade FMV över ett förslag på ny presentation av informationen i systemet till Forsvarsmakten.

Inom ramen för arbetet med det nya soldatsystemet har FMV, på uppdrag av Forsvarsmakten, lagt ner ett omfattande arbete för att på sikt städa upp och rensa i försvarets krigsförbandsdatabas Ior. Syftet har varit att göra det enklare att använda och hitta den information som eftersöks.

– När vi sökte på ordet soldat fick vi cirka 700 träffar, säger Magnus Lifgren. Flera listor av soldatutrustning var snarlika, ibland skilde bara en kompass, och vi har rensat och slagit samman.

En anledning till att det ser ut som det gör i databasen har, enligt Lifgren, varit att det är många olika personer som tillfört information utifrån utan enhetliga kriterier. En del har använt förkortningar, andra hela ord och antalet utrustningslistor har svällt.

– Men nu har vi skapat en lista med basutrustning som gäller för alla skyttesoldater. Därefter plockar man fram en specifik lista beroende på om det handlar om en kulspruteskytt, gruppchef eller granatgevärskytt, säger Lifgren.

NU SKA HÖGKVARTERET besluta om FMV:s förslag om ändringar i Ior ska införas.

– Hur Forsvarsmakten kommer att ställa sig till det här vet jag inte, men de krigsförbandsansvariga jag pratat med är mycket positivt inställda. De menar att det här skulle underlätta deras arbete avsevärt, säger Magnus Lifgren.

LINDA SUNDGREN

Foto: Jonas Svensson – FM

Skyddsutrustning och mängder med batterier sänker soldaternas rörlighet på det moderna stridsfältet.

finner sig, än mindre vart kamraterna är eller hur terrängen ser ut, säger Magnus Lifgren.

DAGENS TEKNIK ERBJUDER flera möjliga lösningar. En variant är att visa information på hjälmvisiret eller en display fäst på exempelvis armen. En annan lösning är att soldaten får ett litet tryck på kroppen som leder individen i rätt riktning.

– Men tillgången på information måste sättas i relation till den kognitiva belastningen, säger Magnus Lifgren. För mycket information kan innebära en risk för att soldaten tittar väl mycket på displayen istället för den verkliga terrängen.

Ett annat fokusområde är att hitta lösningar på soldatsystemets strömförsörjning. En soldat kan bära med sig många olika strömberoende enheter med allt från ficklampor och sambandssystem till GPS och vapensystem. Varje system kräver ett eller flera batterier för sin strömförsörjning vilket innebär stora mängder batterier i olika storlekar. My Pasanen på FMV arbetar med frågan.

– **DET BLIR ENORMA MÄNGDER** batterier som måste lagerhållas och tas om hand, säger hon. Vi tittar på olika lösningar för strömförsörjningen.

Ett alternativ är att tillföra ett centralbatteri som kan strömförsörja samtliga enheter. Nackdelen med en sådan lösning är känsligheten eftersom all elektronisk utrustning slås ut om batteriet skadas. En annan lösning kan vara att skifta till en alternativ strömkälla.

– Bränsleceller har förts fram som ett alternativ, säger My Pasanen. Men då måste man också se till att ha bränsle till dem.

Utmaningarna är stora inför skapandet av det framtida soldatsystemet, men svensk försvarsmakt är långt ifrån den enda som brottas med teknikproblem och för tung utrustning.

– Jag är head of delegation i en grupp inom Nato som arbetar med soldatsystem och i stort sett har samtliga medlemsländer samma sorts problem. Däremot kan det skilja i hur man väljer att hantera det, säger Magnus Lifgren och fortsätter.

– **TILL STOR DEL** är det en inställningsfråga. Sverige har valt att ha en hög skyddsnivå i syfte att få så få förluster som möjligt.

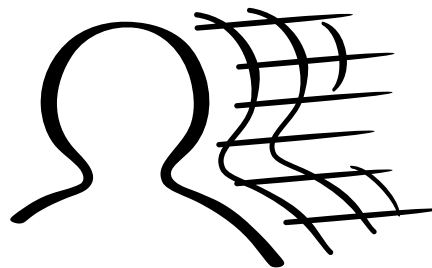
Andra länder gör andra bedömningar och prioriteringar, säger Magnus Lifgren.

Men det kommer att dröja innan ett helt nytt soldatsystem är på plats. Arvemateriel, långa leverantörskontrakt och resursbrist drar ner omställningstakten, säger Magnus Lifgren.

– Att förändra soldatsystem är ett långsiktigt arbete. Vi kan inte införa ett helt nytt soldatsystem vid ett och samma tillfälle utan de olika enheterna byts ut succesivt.

LINDA SUNDGREN

Otålig!

Eller framåt...

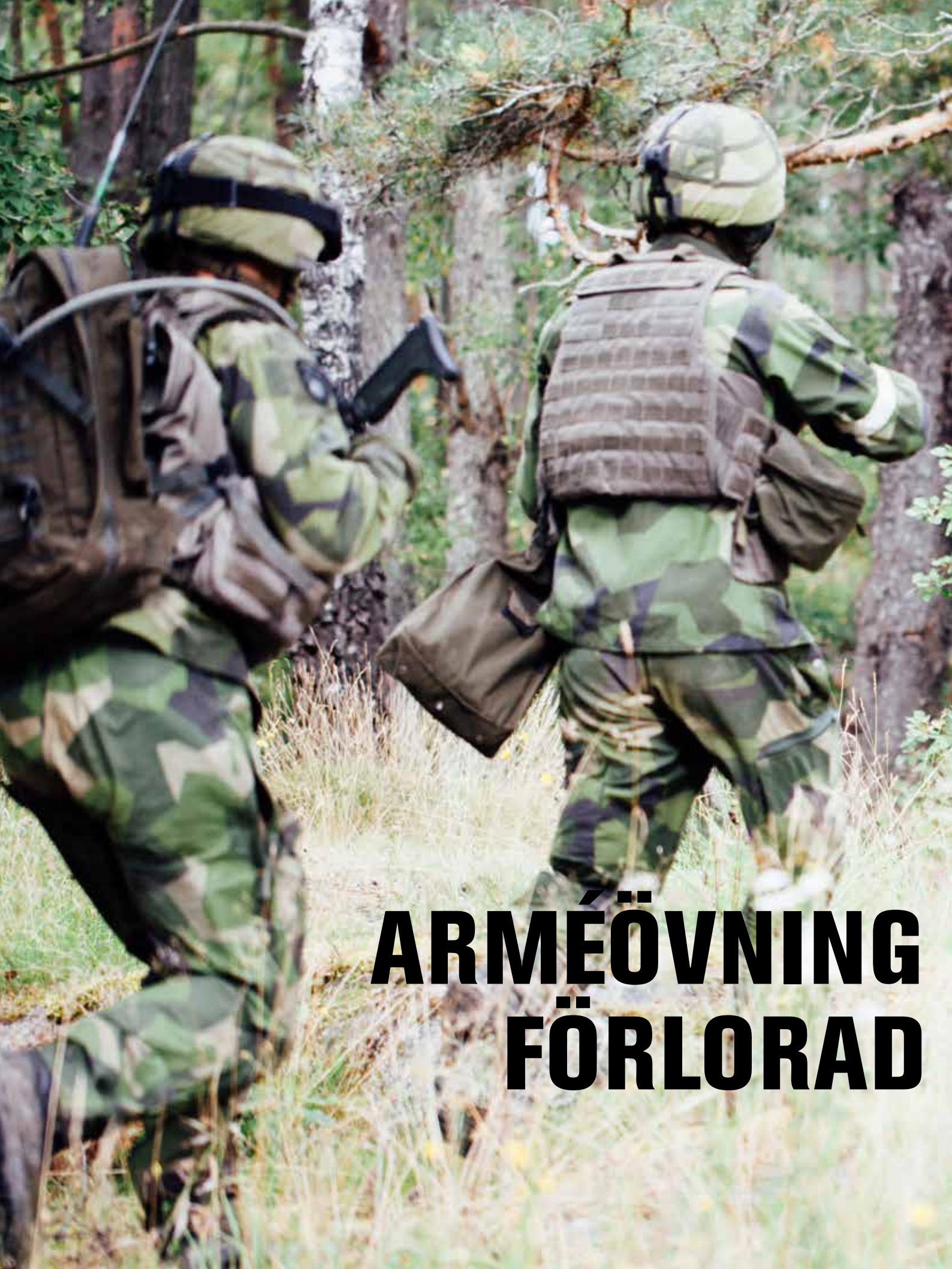
Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler ivriga kollegor!

Är du en av dem?

– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

ARMÉÖVNING FÖRLORAD

FÖRSÖKER ÅTERTA FÖRMÅGA

Det är den sista soliga söndagen i augusti. Färden går längs dammiga småvägar mellan åkrar och dungar söder om Borensberg. Mitt i idyllen präglar Arméövning 15 trafikbilden.

Text: Daniel Skoglund **Foto:** Zandra Erikshed

FÖRBANDSBESÖK

SCENERNA UTANFÖR RUTAN skulle kunna vara hämtade ur filmen Änglagård. Men det skulle vara en version av Änglagård med en twist. På några platser finns små vägvisningsskyltar med pilar och texten ZG som visar vägen till artilleribataljonens grupperingsplats. Soldater står anvisningspost i vissa av vägkorsningarna. Militärpolis kan skimras i en annan. I en av korsningarna passerar en kolonn militära lastbilar som vardera har en uppluckad kulspruteskytt.

VI BEFINNER OSS några minuter från de större vägarna. I vägens förlängning står några låga byggnader och lite rostiga stålbalkar. Ett övergivet vattenfyllt kalkbrott kan skimras genom en trädridå. Vägen spärras av en bom. På bommen har någon najat fast en fälttelefon. Bredvid telefonen står textat på två skyltar: Stäng av motorn! Kliv ur bilen! Lyft luren!

– Vi kan göra det här väldigt enkelt. Om jag säger Mamma, vad säger du då? frågar rösten i luren.

Rätt svar på detta lösen skulle, i sin absurditet, gjort Monty Pytons flygande cirkus upplivad i en vecka, men korrekt svar levereras av de inpasserande och fordonet tillåts passera.

Andra brigadstabens närskyddspluton satsar helt klart på överlevnad. Här står ingen enkelpost på vägen och ger myndig stoppsignal med utsträckt hand och väntar på att bli bortskjuten. Telefonen gör det jobbet. Tidigare informationsinhämtning på platsen har gett en hint om ungefärlig plats för infartspostens värn, men trots det är värdet inte möjligt att se från vägen, trots diskret spaning i rätt riktning.

DET HÄR ÄR ANDRA brigadstabens grupperingsplats. Först finns en förbandsplats, därefter finns förläggningstält och slutligen själva brigadstaben. Ett antal ledningscontainrar i en halvcirkel med öppningarna mot ett litet torg där ledningscontainers står. Intill detta några stabstält. Allt kamouflerat med maskeringsnät. Fordonen är även de maskerade, även om några lastbilar mest fått nätet överkastat utan att konturerna dolts med störor eller annat.

På denna övning finns det faktiskt ett flyghot, för det här är det nationella försvarets återkomst.

INNE I MATSALEN på Markstridsskolan i Kvarn, några mil norrut, sitter några förbandsinstruktörer från Livgardet med blågula bindlar på armen.

– Det är faktiskt väldigt bra med de här reservofficerarna vi har som blågula på den här övningen, säger en av dem till en annan.

– Jag vet, svarar kollegan. De har inte varit inne under den här perioden när vi har hållit på med allt det internationella utan har liksom bevarats rena och fina i frysboxen. De går på soldaterna med det här grundläggande som vi nötte förut med mössa, bössa, mask och ordentligt gjord maskering och allt det där.

ÖVNINGSSCENARIOT ÄR TYDLIGT. Sverige är i krig. Sveriges två brigader är mobiliserade (men bara en övas i verkligheten) och avvarjer luftlandsättning och landsättning i Stockholm- och Göteborgsområdet. Fienden Grannland gör en oväntad landsättning i Norrköping där man möter ringa motstånd och får i land en reducerad marininfanteribrigad samt en mekaniserad brigad. Den mekaniserade brigaden framrycker med hög hastighet och grupperar sig öster om Motala, i Skövde och söder om Örebro. Man bedömer att deras avsikt är att skära av landet och förhindra Sveriges brigader från att samlas i ett område.

Andra brigaden får till uppgift att bekämpa fienden väster och öster om Vättern. Anledningen till att brigaden delats upp är att befintliga övningsfält inte rymmer manövrerande med de deltagande förbanden.

– 0700 på söndagsmorgonen kommenderade brigadchefen framåt med hela brigaden som består av två riktiga, en spelad manöverbataljon och en kaderorganiserad, säger Stefan Eriksson, andra brigadstabens stabchef.

Bataljonerna understöds av en bataljon vardera från artilleriet, trängementet och ingenjörregementet. Dessutom deltar ett MP-kompani, ett CBRN-kompani, ett luftvärnskompani, ett telekrigskompani och ett ledningskompani.

Kombinerat med brigadens anfall gjorde sjunde lätta bataljon en helikopterluftlandsättning in på djupet av fiendens gruppering.

– Ett kompani har luftlandsatts med helikopter för att ta nyckelterräng. Det är en av flera saker vi kan och som vi behöver visa att vi kan. Det är en del av arbetet med att återskapa ett förtroende för Försvarmaktens förmåga, vilket är något som genomsyrar övningen, säger Stefan Eriksson.

UTE PÅ BRIGADSTABEN i Järlåsa har Per Thurhammar, ställföreträdande kompanichef för ledningskompaniet vid stabplatsen, precis avslutat en genomgång med kompanistaben.

– Det blir konsekvenser av vad vi gör. Alla är i samma scenario. Det är första gången på mycket länge det är så. Brigadstaben är ofta också övningsledning, men så är det inte nu, säger Per Thurhammar.

Han avbryter för att tala med en kollega i staben.

– Det är stridigheter i Kvarn. Jag behöver en ny hänvisningspost för drivmedel därinne, säger han.

Därefter återgår han till intervjun.

– Vi är ju också på civil mark med allt vad det innebär. Det går att stanna vid kiosken och köpa det man behöver. Det går att prata med den lokala fotbollklubben och fråga om vi får låna duscharna. Alla kloka soldater vill ju ha det så bra som möjligt. Och de civila har varit mycket välkommande och positiva.

Nyligen gick en kvinna som var på väg att vattna sina får in i en larmminering vid brigadens stabplats.

– Jag gick dit för att be henne om ursäkt och var beredd att pudla direkt. Men hon bad om ursäkt och frågade om hon hade förstört något nu. 'Säg bara till om jag kan hjälpa till med nåt' sa hon. Så det känns bra att vi är ute på annan mark, både för oss och de civila. Alla är väldigt trevliga mot oss, säger Per Thurhammar.

DE SOLDATER UR ledningskompaniet som Officerstidningen talar med tycker alla att övningen är bra. Både att det är på civil mark och att övningen är tillämpad med en handling som får utspela sig över flera dagar utan avbrott.

– Första gången som vi har haft prio på försvaret av stabplatsen, säger Teuta Haradinaj, systemtekniker.

– Det märks att det är en annan horbild än vid internationella scenarion. Vi maskerar allt och bär skyddsutrustning hela tiden, säger Emma Lehtola, ställföreträdande gruppchef.

– Ja, och det blir stor skillnad med ökat fokus på ljud- och ljuddisciplin, säger Teuta.

Även Gustav Porse tycker att övningen är kul, men han har inget att jämföra med då han nyligen kommit ut på förbandet efter GMU:n.

– Kul att få börja jobba på riktigt, säger han. ▶

MÅNDAGSMORNING I JÄRLÅSA.

Brigadstaben håller lägesgenomgång. Underrättelsebefälet i staben meddelar att fienden, under gårdagen, har setts lasta ”granater iförda skyddsmask” i Norrköping, varpå någon i staben inte kan avstå från att fråga hur många av granaterna som var iförda skyddsmask, varpå underrättelseofficeren väntar på att staben ska ha fnissat klart och där-efter, med ett leende, svarar hon att hon bara citerar ordagrant ur den inkomna rapporten. Nu lär varje invasionsförsvarsröv i staben inse att sannolikheten för att brigaden får ett gaslarm under dagen är något högre än 102,1 procent.

Fienden försvarar sig på tre platser men bedöms ha lyckats dra undan ett förband och tros försöka rikta ett anfall mot brigadens flank under dagen.

Brigaden är i strid på flera platser. Ingenjörkompaniet bygger en krigsbro fem och en färja längs en underhållsväg på övningsområdet vid Kvarn. Sex helikoptrar finns till förfogande under dagen. Tre är reserverade för sjukvårdstransport, två för övriga för trupptransport och sambandsflygningar och en i beredskap för logistiktransport.

EN ÖVNINGSBESÖKARE SER hur allehanda friktion påverkar förbanden och dess personal. Både glädje, svett, ilska, trötthet och

Stefan Eriksson, Stabschef

sammanbrott kan bevitnas bland de övade under övningens slutskede. Fast alla som Officerstidningen möter är överens om att detta är extremt välbehövligt.

– Det finns ett behov av att fortsätta träna i den här storleken. Bataljonerna är väldigt bra på sitt, men vi behöver träna mer på att samordna flera av dem, säger Stefan Eriksson.

Alla deltagande förband var med på förövningen Brigstri 15. Under den övningen övades brigaden, i ledning och samordning, men utan att några riktiga förband deltog.

– Det vi glömt bort är sådant som man måste göra när man är utanför övningsfältet hemmavid. Det handlar bland annat om operativa transporter, att ta emot och avdela förband, upprätta samband över stora ytor och att leva med ett luftshot. Det stora inslaget av helikoptrar och flygplan i övningen är för övrigt jättebra, säger Stefan Eriksson.

Henrik Nihleen, Jonas Ingelsten och Peter Hagsköld är del i luftoperationscellen i staben och jobbar med just det.

– Vi samordnar all luftverksamhet i vårt brigadområde. Medevac-helikoptrar (sjukvårdstransport), materiel- och personaltransporter, säger Henrik Nihleen.

– Igår lyfte vi in sjunde lätta i området med medeltunga helikoptrar, sjukvårdstransporter pågår ständigt. De flyger så långt fram de kan med hänsyn till läget. Vi flyger brigadchefen mellan Skövde och här. Vi samordnar UAV:er. Sedan måste vi även koordinera allt med luftvärnet och artilleriet. Granaterna flyger ju också genom luften, fyller Jonas Ingelsten i.

Brigaden har också fått begära in markattackuppdrag med

stridsflyg via flygtaktiska staben. Flygvapnet har understött genom att angripa mål i form av simulerat raketartilleri. (Simulerat av containrar eller lastbilar med rör på.) Dessutom har frivilliga flygkåren (FFK) genomfört fotospaningsuppdrag åt brigaden.

Tyvärr finns det ingen spaningsbild från FFK över brigadstaben som skulle kunna användas för att utvärdera hur maskeringen ser ut från luften. Men att få fotoutvärdering från luften är något många kommit på under övningen.

– Vi fick precis en förfrågan från en blågul om det. Vi märker att folk är ovana att ha tillgång till flyg under övningen. Många kommer med förfrågan nu, när övningen nästan är slut, och då hinns allt tyvärr inte med, säger Jonas Ingelsten.

Det finns flera exempel på friktion, fast en sak som flera stabsmedlemmar uppger flutit på bra är stabsplatsens strömförsörjning. Den som mött ständiga strömvavbrott på stabsplatsen skulle idag uppleva ett mycket stabilt system, men allt är inte stabilt.

– Största friktionen är sambandet. När vi är några förband så räcker det med att en person gör ett fel så drabbar det alla. Men det är också därför vi måste öva på den här nivån, för det är endast då vi kan upptäcka de punkterna och konsekvenserna, säger Jan-Åke Andersson, chefen för brigadens planeringssektion.

Jonas Ingelsten

Just nu ligger brigaden dessutom i skarven mellan två sambandssystem vilket leder till ytterligare problem. Samtidigt stämmer han in i lovkören över nyttan med sådana här övningar.

STRAX INNAN LUNCHTID på måndagen händer det som alla räknat med. Det briserar ett antal miss-tänkta kemiska granater i närheten av Hjässasjön, söder om Kvarn, där ingenjörkompaniet bygger broar och färjor. Hela brigaden får dra på skyddsmaskerna en stund innan det framkommer att det endast är vid ingenjörförbandet som det indikeras stridsgas. Fast även där dras sedermera riskavståndet ned till några hundra meter.

– Jag hatar att behöva göra det här, men nu är det så här att riskavståndet minskas till endast två kilometer, säger CBRN-befälet inne på brigadstaben

Ute vid Hjässasjön finns en CBRN-pluton i kemskyddsdräkt som stödjer med saneringen av den enhet som är drabbad. Strax intill ligger ett antal ingenjörsoldater och vilar. Utan skyddsmask.

– Jag upplever att det är fokus på att öva förbanden i eld och rörelse. Jag klagar inte. Det måste vara så eftersom det var länge sedan vi gjorde detta, men jag kan bara konstatera att de olika specialfunktionerna inte får blomma ut, säger Martin Risberg, blågul från Skyddscentrum i Umeå. ▶

Henrik Nihleen

Emma Lehtola, Teuta Haradinaj och Gustav Porse.

En uppfattning han delar med exempelvis pressinformationsfunktionen och militärpolisfunktionen i brigadstaben.

– Vi finns med för att markera funktionernas närvaro, men själva funktionen övas ganska lite. Däremot får jag ju jobba lite skarpt när det dyker upp någon journalist, säger Magnus Fabel, pressinfobefäl på brigadstaben

Militärpolisfunktionen säger samma sak. Även säkerhetstjänsten har fått jobba skarpt. Det har funnits intresse för övningen, både från oinbjudna och ibland ovälkomna gäster.

– Blir något av en blandning av övning och riktigt för oss. Militärpolisen har under övningen fått hantera att fel personer har uppehållit sig inne på olika grupperingsplatser, säger brigadstabens militärpolischef.

INVID HJÄSSASJÖN VILAR två trötta men nöjda soldater.

– Det har flutit på ganska bra, säger Conny Lindén, tidsvis tjänstgörande soldat på 223. maskin- och däckskompaniet.

Ingenjörbataljonen skeppade för några dagar sedan nästan två bataljoner över Motala ström. Vilket var en stund sedan funktionen gjorde. Conny byggde förbindelser redan 2006–2007 under slutövningen under värnplikten och ytterligare en gång 2007.

– Jag har varit inne som T-soldat med fyra års mellanrum, dels 2007 och 2011 och därefter två gånger om året.

Kollegan Aron Johansson är nyligen anställd T-soldat och uppskattar verkligen övningen.

– Vi har haft mycket att göra. Vi har ju fått åka från plats till plats och jobba. Väldigt roligt att få se det här, säger han.

Rolf Berggren från Ingenjörregementet är kompaniövningsledare på platsen.

– Det var länge sedan vi inom ingenjörfunktionen gjorde det här på den här skalan. Det var på värnpliktstiden, säger han och får på något sätt värnplikten att låta lika avlägsen som folkvandringstiden.

Samtidigt finns det skillnader, bland annat påverkas verksamheten av vakanser i leden.

– Inga förband är fulla. Det gör att det hela blir väldigt tungrott hur man än gör avkall på moment. Som du ser maskerar vi exempelvis inte utrustningen, för det maktar vi inte med, säger Rolf Berggren.

– Kompaniet har jobbat sedan midnatt med att upprätta förbindelserna. Nu ska soldaterna få sova så att de orkar bryta allt på ett säkert sätt när vi avbryter övningen om några timmar, fortsätter han.

Rolf menar att det är viktigt att olika truppslag får mötas i praktiken för att förstå varandra, något som skett för sällan de senaste åren.

– Man märker att många är dåliga på att förstå hur ingenjörförband kan nyttjas för fördröjning. Det är lätt att vi blir ännu ett skytteförband, säger Rolf Berggren och menar att fortsatta stora övningar är det bästa sättet att åter få förståelse för ingenjörförbandens kapacitet.

PÅ ANDRA SIDAN Hjässasjön går matta soldater mot sina tält.

Även Rolf ser rätt sliten ut. Under övningen har man faktiskt fått avsteg från de vanliga kraven på dyngsvila för att kunna få en mer realistisk övning. Det fritar dock inte befälarna från ansvaret att soldaterna kan genomföra verksamheten på ett säkert sätt.

Rolf Berggren

MICHAEL GUNNEREK FRÅN K3 är

blågul och följer den sjunde lätta bataljonen. En av plutoncheferna vid skvadronen han följer har precis blivit utslagen i övningen och skall föras genom hela sjukvårdskedjan och ställföreträdaren får leda fortsatt strid. Michael uppfattar, precis som de flesta andra deltagare, att behovet av större övningar är stort.

– Det är först vid större övningar du kan träna funktioner och chefer på ett relevant sätt. Det är viktigt att övningsförlopp får verka ut, klåfingriga övningsledning och blågula horder skall i möjligaste mån hålla sig borta från detaljer, då blir det oftast en bra övning, säger han.

Han uppfattar att de senaste tio till femton årens övningar har varit av momentstyrd typ där man kan uppfatta att syftet varit att ”öva” övningsledning att ha koll på sina moment, vilket inte torde vara meningen.

– Det är truppförande chefer som skall ha koll, vi övriga skall skapa förutsättningar för en bra träning, där konsekvenser av fattade beslut får påverka övningsförloppet. Det kräver att man spelar filmen, kan förbanden och sätter sig in i den truppförandes roll. Så har vi övat tidigare och så övar man ofta utomlands. Vi måste tillbaka dit och det här är ett bra steg i rätt riktning, säger Michael Gunnerek.

Ett Jas 39 lyfter med tänd efterbrännkammare för ett nattupdrag.

Flygvapenövning 15: **HÅRD KAMP OM BEGRÄNSAT LUFTVÄRN**

Kriget började för några dagar sedan. Luftstrid, telestörning, luftvärn, anfallssamordning med egna jägarförband bakom fiendens linjer, allt ingår i Flygvapenövningen 2015.

- **VI SPELAR ETT** högkonfliktscenario och vi väljer att inte börja med något krisförlopp utan går direkt in i kriget, säger Anders Persson, övningsledare för Flygvapenövning 2015 (FVÖ15), till vardags chef för Luftstridsskolan i Uppsala.

Scenariot i övningen är tufft: Sverige är utsatt för ett väpnat angrepp och Gotland är taget. Angriparen är "en kvalificerad motståndare som har viljan att utvidga sina möjligheter i Östersjön". Fienden har besatt Visby flygplats och agerar därifrån med fientliga flygstridskrafter. Men all svensk militär närvaro på Gotland är inte undanröjd.

– Det finns ett eget jägarförband på Gotland och målet är att vi ska kunna samordna våra angrepp med att de slår ut fiendens spaningsradar. (Som simuleras av en container på Gotland), säger Anders Persson

DJUPT INNÄSTLADE I HÖGKVARTERETS korridorer sitter flygtaktiska staben (FTS) och leder förbanden i övningen. Utanför dundrar en rote JAS över byggnaden. Strax ringer en kvällstidning och frågar vad som händer: Varför lågsniffar flygvapnet över kungliga hufvudstaden. Vid stabens kaffeautomat frågar sig en klunga övningsdeltagare hur det kan finnas något nyhetsvärde i att en Jas-rote passerar över Stockholm på drygt tusen meters höjd.

– Vi märker så klart en skillnad på nivån på intresset jämfört med tidigare övningar, säger Mats Gyllander, pressansvarig under övningen.

– Intresset rör sig över hela spektrat. De som är nyfikna utifrån tidigare erfarenhet av försvaret, eller flygintresserade. De som tycker att det bullrar och stör, samt de som ringer utifrån ett visst mått av rädsla och undrar om det är på riktigt eller om det är övning, säger han.

Riktlinjerna för infotjänsten under övningen är att i all kommunikation försöka knyta in verksamheten i sitt sammanhang: Att få ett ökat förtroende för försvaret.

– Vi vill få ett ökat medvetande bland allmänheten att försvaret angår alla och är till för alla, att vi inte är ett särintresse som flyger för vårt eget höga nöjes skull. Det här är en skillnad jämfört med riktlinjerna så sent som förra året. Förut har vårt primära fokus varit att stödja försvarets rekrytering, säger Mats Gyllander.

ÅRETS FLYGVAPENÖVNING ÄR den femte sedan 2010 då försvarsgrenen inledde återtagandet efter den strategiska time-outen. Då fanns avsevärda friktioner inom flygvapnet och mellan flygvapnet och luftvärnet, vilket överraskade på båda sidor.

– Luftvärnet hade utvecklat sin interoperabilitet i ett Natoland

FÖRBANDSBESÖK

och flygvapnet i ett annat. Tidigare hade vi nog en övertro på att om vi jobbar med vilket enskilt Natoland som helst så får vi en allmän Natostandard, men så var det ju inte, säger Anders Persson.

2011 GENOMFÖRDES INGEN flygvapenövning eftersom organisationen var för upptagen med insatsen i Libyen. Men insatsen i Libyen har haft stor påverkan på hur flygvapnet utvecklats. Plötsligt hamnade mycket större fokus på de så kallade uppdragsstödsenheterna (MSE) som skapar underlag inför de olika uppdragen, samt analyserar dem efteråt. Idag kan Jas-flygplanen också byta roll i luften, som det var tänkt vid anskaffningen, men det kräver mycket mer förberedelser innan varje uppdrag så att varje flyguppdrag har rätt beväpning och underlag för att kunna byta roll.

– Vi (MSE:erna) är en funktion som växt i och med att systemet mognat med sensorer och vapensystem. Vi hamnade i fokus i Libyen när allt var på riktigt. Det är svårare att känna när man övar, säger Anna Larsson, normalt på luftstridsskolan men som under övningen är inhämtningsledare på attack och spaningscellen på operationssektionen.

(Sedan har inte flygflottiljerna alltid tillräckligt med flygtid för att kunna utbilda samtliga stridspiloterna i alla uppdragstyper, utan man har tvingats att specialisera sig, vilket OT redan beskrivit, se nr 5/2015.)

Anders Jönsson är operationschef på FTS under övningen. Från ledningscentralen ger han, med personal, de deltagande divisionerna startorder och samordnar verksamheten.

– Jämför du med Natos planeringsmetod så är vårt system snabbare. Det behövs då vi har ett reaktivt försvar och inte äger tiden. Vi har mindre resurser än Natosystemet, vilket å andra sidan gör att vi kan vara snabbare. Man kan se oss som en målvakt och vi känner vårt mål ganska bra, säger han.

ÄVEN HÄR HAR ERFARENHETER

från Libyen gjort att man jobbar mer integrerat. Tidigare var attack, spaning och jaktledning separerade från varandra. Nu är planeringsgrupperna integrerade i högre grad.

Gabor Nagy, chef för flygtaktiska staben, menar att övningen visar att man lyckats komma framåt de senaste fem åren.

– Den har gett mig ett kvitto på att det vi planerat och byggt upp de senaste fem åren har gett resultat. Vi samarbetar bra inom FTS och vi kan kommunicera ut våra ordrar och direktiv till förbanden som snabbt får klart för sig sina uppgifter, säger han.

Fast vissa inom övningen medger att det blir många enheter som ska samordnas. Försvarsmaktens nuvarande organisation gör att väldigt många olika förband och enheter blir involverade, även sådana som normalt inte ingår i flygvapnet. Men det finns en tillförsikt om att Försvarsmaktens kommande organisation, där varje flygflottilj blir ett eget krigsförband ska underlätta.

– Den nya organisationen är mycket positiv för flygvapnets del, speciellt vad det gäller att svänga om från fred till krig, säger Gabor Nagy.

FLYGVAPENÖVNINGEN TYDLIGGÖR också luftvärnets dilemma som en knapp resurs som både armén och flygvapnet ser ett behov av att disponera.

– Luftvärnet är en oerhört viktig del i vår verksamhet. När det

Anders Persson, övningsledare för flygvapenövning 15.

gäller skydd och logistik och basering, där är luftvärnet med i en och samma process, säger Robert Nylén, stabschef på FTS.

Luftvärnet inledde övningen delad mellan armén och flygvapnet. Robot 70-enheterna deltog inledningsvis i arméövning 15 men flyttades över till flygvapenövningen under slutskedet och omgrupperades. Nu finns en luftvärnsbataljon med både robot 97 och robot 70 grupperad i området runt Oskarshamn och ingår som helhet i flygvapenövningen.

– Armén har varit van att ha mycket luftvärnsförband kring sig. Men den initiala luftvärnsförmågan vi har ska användas inom flygvapnet, säger Ola Olofsson, som normalt jobbat på Luftvärnets stridsskola på Lv6 men under övningen tjänstgör på operationssektionen på FTS.

Stödet för detta kan, enligt Olofsson, hämtas ur Försvarsmaktens strategiska inriktning som bland annat säger att ”För att uppnå och vidmakthålla anbefalld förmåga ska luftvärnsförbanden samtränas och samövas regelbundet i bataljons ram och som del av luftstridskrafterna.”

Ola Olofsson säger även att han upplevt hur luftvärnet ibland hamnat i en rävsax mellan armén och flygvapnet där två olika kulturer frodas.

– Flygvapnet har ett mer flexibelt tänk i och med att deras situation är så rörlig. För armén är fokus mer på att hålla ihop funktionerna i stuprör för att kunna leda dem på det fasta stridsfältet där förbanden rör sig, säger han.

Han har dock upplevt de fem gångna åren som mycket spännande då man i princip fått bygga upp sina förband från grunden och börjat förbereda för att ta emot nya robotar. Fast insikten om hur få enheter som finns är svår att frigöra sig från.

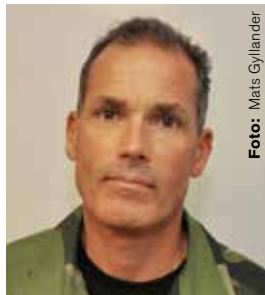
– Vi sitter ju med att bygga upp ett helt förband. Det tar tid att bygga ett förband som kan leverera. Det har varit roligt att få vara med på hela den här resan. Nu sitter vi inte med pappersförband längre utan enheterna finns ute i terrängen. Samtidigt är en eldenhet 97 bara en mycket liten prick på en väldigt stor karta.

Ola har under de här fem åren sett hur luftstridskrafterna succesivt har börjat återfå sin förmåga.

– Förut gjorde staben sitt och förbanden sitt, nu hänger det ihop bättre och en order går hela vägen ut till att bli verkan i målet, säger Ola Olofsson.

I år övar man parallellt med armén, förra året övade man med marinen. Nästa års övning kommer att vara ytterligare ett trappsteg mot den försvarsmaktsgemensamma övningen 2017.

– 2017 är nästa viktiga steg, en samövning med övriga stridskrafter i en riktig gemensam försvarsmaktsövning, säger Gabor Nagy.

Gabor Nagy, chef FTS.

FÖRSVARSMAKTEN SÖKER BLIVANDE FÖRSVARSAATTACHÉER

Försvarsattachén ska ha kunskaper om landets/ländernas försvarsmaktsstrukturer, deras politiska relationer, deras förtjänster och begränsningar, upphandling av försvarsmateriel samt deras försvarsindustri. Detta sker företrädesvis genom att etablera ett allsidigt kontaktnät med företrädare för respektive försvarsministerier, försvarsmakter och försvarsindustrier på olika nivåer. Inom ramen för detta skall attachén kunna planera för och biträda vid officiella besök och andra officiella arrangemang.

Det är också viktigt för Försvarsattachén att skapa och vidmakthålla ett kontaktnät med motsvarande svenska myndigheter, främst Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, FMV, Försvarsmakten och försvarsindustrin. Försvarsattachén skall stödja representanter för ovannämnda myndigheter i deras relation med värdlandet.

Försvarsattachén är en del av ambassaden och arbetar nära ambassadens övriga personal. Försvarsattachén ska ha en nära dialog och samarbete med beskickningschefen och följa dennes anvisningar i frågor med politisk dimension. Beskickningschefen ska alltid hållas orienterad om försvarsattachéns verksamhet.

Anställning

Närmaste chef är C MUST UNDK. Anställningsformen är 3 år under ett tidsbegränsat URA-avtal. Utbildning sker före att tjänstgöringen påbörjas. För befattningar från 2017 gäller att FM erhållit regeringsbeslut på planerad Föatt-organisation.

Vid urval av kandidater kommer stor vikt läggas vid personliga egenskaper och lämplighet.

Lediga befattningar 2016-08-01

Resande OF4

- Sydkorea och Italien
- Förenade Arabemiraten

Lediga befattningar 2017-08-01

Residentia OF5

- Storbritannien, Frankrike, Kina och Turkiet.

Residentia OF4

- Estland, Lettland, Schweiz, Ungern, Sydafrika och Japan.

Residentia OF4

- Nederländerna.

Ansökning

Ansökning sker via ReachMee i FM hemsida och lediga befattningar.

Information

Information om ansökningstid samt befattningen ges av kk Per Blackwall 08-788 8015 alt per.blackwall@mil.se

RÖS-skyddat säkerhetsskåp för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP

Säkerhetsklass
SS3492!

Säkerhetsskåpet har utvecklats av KAMIC tillsammans med Rosengrens på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda viktig information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information!

KAMIC • Box 278, 651 07 KARLSTAD • 054 - 57 01 20 • www.kamicemc.se
ROSENGRENS • Box 315, 192 30 SOLLENTUNA • 010- 209 51 36 • www.rosengrens.se

 A PART OF KAMIC COMPONENTS

Örlogshotellet Stockholms city

Förmånspris för Officersförbundets medlemmar!

Som för försvarsmaktens och övriga anställda inom försvarsdepartementets verksamhetsområde inkl. medlemmar i hemvärnet, frivilliga försvarsorg. och militära kamratföreningar i SMKR, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig – make/maka & barn – till personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

För rumsbokning:

www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Stiftelsen
Drottning Victorias Örlogshem

etabl. 1908

VÄLKOMNA ÄVEN INOM T.EX. STATENS RAMAVTAL

ÖVERVAKNINGENS SNÖBOLLSEFFEKTER

– ett fördjupat dilemma kring samhällets säkerhet och individens integritet

Det demokratiska samhället riskerar att undergrävas av en övervakning av medborgarna som gradvis sträcks längre och längre ut.

Det menar professor Wilhelm Agrell i en analys utifrån arbetet med en ny bok om den globala övervakningens framväxt.

DEN 14 SEPTEMBER 2001, tre dagar efter de förödande terrorattackerna, beslöt den dåvarande NSA-chefen general Hayden att ge grönt ljus för avlyssning av telefon och internettrafik mellan terroristrelaterade nummer eller länder och USA. Han använde här de extraordinära befogenheter som underrättelsetjänsterna kunde åberopa i ett läge där den nationella säkerheten var utsatt för ett akut hot. Ingen NSA-chef hade gjort detta tidigare, men Hayden menade att nya terrorattacker kunde vara omedelbart förestående och beskrev åtgärden som ”ett taktiskt beslut”. Den 4 oktober gav presidenten NSA särskilt bemyndigande att avlyssna teletrafik till och från USA vad avsåg internationell terrorism och Afghanistan. Bemyndigandet gällde i trettio dagar och omfattade både innehåll i telefon och internettrafik och metadata.

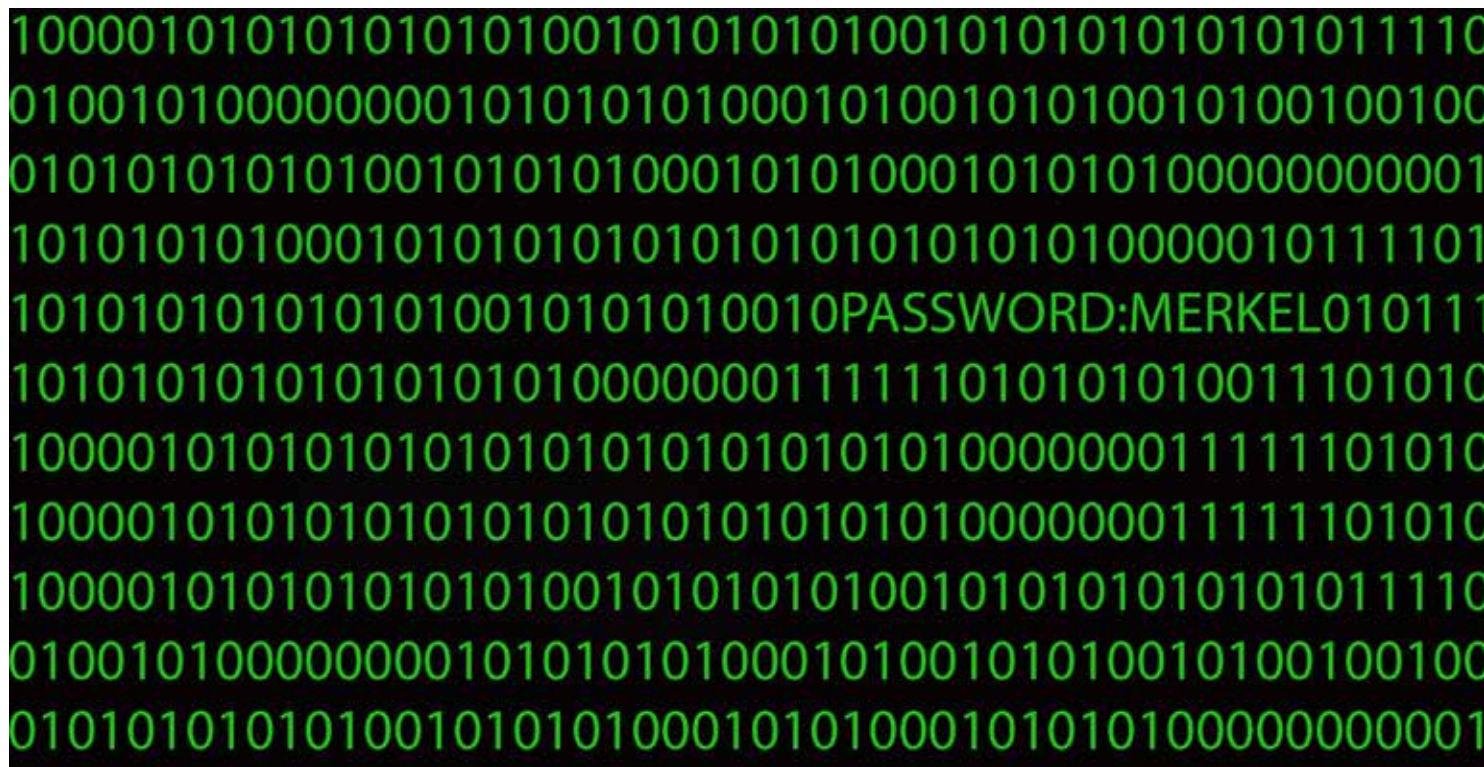
I OCH MED BEMYNDIGANDET den 4 oktober sjösattes det som kom att gå under benämningen President’s Surveillance Program (PSP). Några veckor senare åsattes programmet ett täcknamn: STELLARWIND. Det tillståndslösa avlyssningsprogrammet hade därmed startat och fortsatte också efter den inledande 30-dagarsperioden. I januari 2002, när talibanregimen fallit plockades referensen till Afghanistan bort och när Irakkriget seglade upp lades den irakiska underrättelsetjänsten till som specifikt mål för att sedan strykas efter Baghdads fall 2003.

MEN STELLARWIND HADE NU blivit ett mål i sig, ett inkört program under ledning av en särskilt ledningsgrupp där också andra delar av underrättelsesystemet var representerade. I produktionsstermen var programmet en framgång, inte minst genom att man också lyckats utveckla metoder att skilja ut så kallad transitotrafik som passerade genom amerikanska teleoperatörer och som general Hayden internt beskrev som ”the real gold of the program”. Och snöbollen rullade vidare. Framgången motiverade

fortsatta satsningar. Statistiken talade sitt tydliga och framförallt övertygande språk. Mängden sökningar och rapporter bestyrkte programmets värde. Och ingen mottagare av underrättelser ville avstå från ett flöde som kunde visa sig innehålla värdefull information.

DETTA FRAMSTÅR ALLT TYDLIGARE som alla övervaknings-systems ständigt upprepade urberättelse. De tillskapas som nödfallsåtgärder, för ett speciellt syfte och en begränsad tid. De som driver på ser ibland riskerna, ibland inte, men väger två värden mot varandra, ett i princip överordnat medborgarrättsligt och ett närliggande och akut hot. Men övervakningssystem är inget momentant, det etablerar strukturer och procedurer, institutionaliserar dem och bygger upp system för informationshantering vars existens sedan blir det starkaste argumentet för deras fortbestånd och expansion.

STELLARWIND VAR EN av de operationer som beskrevs i dokumenten som Edward Snowden 2013 läckte till media. Det vore fel att säga att han avslöjade denna operation. Överlag avslöjade Snowden-dokumenterna relativt lite som inte redan var allmänt känt, eller borde varit det. Det avgörande var istället dokumentens bevisvärde. Medan media, bland andra New York Times, tidigare kunnat redogöra för den tillståndslösa avlyssningen med hänvisning till välplacerade källor gick det nu att läsa innantill om saken i de ansvariga myndigheternas egna handlingar. Den egentliga innebörden i Snowden-avslöjandena var just att detta blottade av ett gap mellan den exekutiva makten och medborgarna, ett gap som inte, på ett tillfredsställande sätt, kunde förklaras med hänvisning till den nationella säkerheten eller underrättelseverksamhetens nödvändiga sekretess. Problemet var här inte först och främst vem som blivit avlyssnad eller inte utan att de

ansvariga inte talat klarspråk och i vissa sammanhang inte ens hållit sig ens i närheten av sanningen.

I Sverige kom vi att uppleva en motsvarande förtroendeklyfta kring övervakning och integritet i samband med debatten kring det som gick under benämningen FRA-lagen 2007–2008. Här handlade det inte om något avslöjande, utan mera om ett slags politiskt självmål. Två regeringar efter varandra försökte smyga igenom en ny lagstiftning genom att förpacka den i så många lager kanslivensk retorik att ingen obehörig (d.v.s. media, medborgarna och riksdagen) skulle förstå vad saken egentligen handlade om. Den reaktion som trots detta kom tvingade fram en större öppenhet, men bara till en viss gräns och som det skulle visa sig under en begränsad tid. En förtroendeklyfta hade öppnat sig men sjönk sedan förvånande snabbt undan. När Snowden-dokumenterna visade sig innehålla detaljer om ett svenskt samarbete med NSA som på ett nytt sätt förklarade bakgrunden till FRA-lagen var det knappt någon som orkade reagera, säkert en lättnad för de ansvariga som tagit skydd bakom ”inga kommentarer”.

Sommaren 2015 kom frågan om kriminalisering av terrorismresor högt upp på den svenska politiska dagordningen. Återigen var det fråga om ett hot som uppfattades som så allvarligt att det krävde en utökad kriminalisering och därmed större möjligheter att tillgripa elektronisk övervakning, framförallt det som går under benämningen hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, liksom det ännu inte införda hemlig dataavläsning (d.v.s. legala dataintrång). Frågan om att kriminalisera resor är i sig problematisk. Det skulle kunna verka avskräckande men samtidigt begränsa säkerhetspolisens möjlighet att få upplysningar och tips från inblandade personer men inte minst från deras anhöriga. Den lösning på detta dilemma som utredningen om straffrättsliga åtgärder mot terrorismresor föreslagit är just ökad elektronisk övervakning, både i brottsutredande och

preventivt syfte. Den förlust av frivilligt lämnad information som kriminaliseringen kan förväntas leda till ska alltså kompenseras med hemlig övervakning.

Förslagen ligger i linje med de senaste två decenniernas utveckling, där syftet med övervakning alltmer förskjutits från ett utredande av misstänkta personer till preventiv spaning mot potentiellt misstänkta och samhällsfarliga företeelser. Denna förskjutning sker stegvis, åtgärd för åtgärd och lagrum för lagrum. Vid varje sådant steg sker en schablonmässig avvägning som i de flesta fall slutar med konstaterandet att förslagen ”kan anses utgöra en nödvändig och proportionell inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheter som berörs” (SOU 2015:63 s. 92). Hur falsifieras en sådan avvägning? Och vem bedömer den samlade direkta och indirekta effekterna på ett samhälle av dessa åtgärder som hela tiden bara går i en riktning?

I USA reagerade den högsta exekutiva makten på Snowden-avslöjandena på ett för många oväntat sätt. Istället för förnekanden eller upprepa ”inga kommentarer” tillsatte presidenten en expertgrupp med uppgift att lägga fram förslag hur trovärdighetsklyftan mellan allmänhet och myndigheter skulle kunna överbryggas. Det hade varit lätt för gruppen att lyfta fram den nationella säkerhetens primat och hänvisa till hotens allvarliga karaktär och metodernas användbarhet. Men istället tog man fasta på något annat: att övervakning som inte uppfattas som legitim risker att skapa en ängslan och försiktighet som inte bara hotar att erodera ett nödvändigt samhällskontrakt, utan i förlängningen fundamentet för en demokratisk ordning.

WILHELM AGRELL

Wilhelm Agrell kommer i höst ut med boken Vem kan man lita på? Den globala övervakningens framväxt (Historiska Media).

FÖRBUNDSNYTT

SENASTE NYTT FRÅN
OFFICERSFÖRBUNDET

HAR DU KOLL PÅ ARBETSRÄTTEN

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden.

ÄR DU RÄTT FÖRSÄKRAD?

Genom ditt medlemskap i Officersförbundet kan du teckna ett antal personförsäkringar. Vet du vilka försäkringar som du tecknat? Logga in på förbundets hemsida och kontrollera ditt försäkringskydd.

Foto: Sergeant Anton Thorstensson – FM

I årets Rals satsas extra på åtta låglöneförband samt bland annat tekniker, mekaniker, underrättelsepersonal samt viss nautisk kompetens.

Förbanden får över en halv miljon i extra Rals-medel

Den 7 september fattade Försvarsmakten de beslut som krävdes för att årets lönerevision (Rals) skulle kunna inledas. Officersförbundet har förmått Försvarsmakten att lätta på kraven för att förband ska kunna äska pengar utöver grundtilldelningen.

– Vi lyckades få Försvarsmakten att lägga ut totalt nästan 100 000 kronor extra i satsningar på speciella grupper på sex stycken förband, säger Niklas Simson, Officersförbundets dåvarande förhandlingschef (som sedan 16 september börjat arbeta på Polisförbundet). De kompetenser som speciellt kommer att satsas på i denna års Rals är tekniker, mekaniker, underrättelsepersonal och

viss nautisk kompetens, exempelvis båtchefer. Dessutom görs i år en extra satsning på ett antal låglöneförband.

– Det handlar om totalt 520 000 kronor till åtta stycken förband som har ett lågt löneläge, säger Niklas Simson och tillägger att Försvarsmakten varit lyhörda för förbundets synpunkter varför man samverkat beslutet i enighet.

Något förbundet dock inte fått Försvarsmakten att gå med på är generella satsningar på chefslöner, oavsett nivå, vilket var ett av de ursprungliga äskandena från förbundet.

Två steg

Årets Rals genomförs genom att arbetsgivaren lokalt samtalar och förhandlar med den enskilde med-

lemmen i två steg. Först diskuteras prestation och individens syn på lönerevision i ett medarbetarsamtal. Därefter delges arbetsgivarens lönebud i det lönesättande samtalet.

– Det är viktigt att betona att det är i medarbetarsamtalen som du som anställd har möjlighet att påverka din lön. Om sedan lönebudet i det lönesättande samtalet inte stämmer överens med medarbetarsamtalen har du möjlighet att söka stöd hos din Officersförening, säger Niklas Simson.

Bra jobb på förbanden

För att förbanden tidigare skulle kunna äska summor, utöver de i avtalet centralt tilldelade medlen, krävde Försvarsmakten de föregående två åren att en lång rad kriterier var uppfyllda. Till detta års

FAKTA: Att tänka på inför din Rals

Officersförbundet har skickat ut foldern Att tänka på inför din lönerevision 2015 där processen går igenom. Den sändes ut med Officerstidningen nummer 5 2015, men går även att ladda ned på www.officersforbundet.se

genomförande räckte det med att något av de centrala kriterierna var uppfyllt, vilket ökat förbandens möjligheter att äska mer pengar.

– Våra Officersföreningar har gjort ett bra jobb och levererat tydliga underlag för sina äskanden vilket underlättat i vår samverkan med Försvarsmakten, avslutar Niklas Simson.

OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 28/9 2015

Yrkesofficer	8981	(-23)
Reservofficer	63	(+4)
Soldat/gruppbefäl	4233	(-35)
Hedersmedlem	1	(+0)
Övrig	118	(+3)

Arbetsgivarverket har sagt upp pensionsavtalet PA03

Efter drygt 1,5 års förhandlingar har vår motpart, Arbetsgivarverket, den 22 september sagt upp vårt gemensamma tjänstepensionsavtal, PA03. Vi från den fackliga sidan har fortfarande frågor som inte är lösta och vill fortsätta att förhandla.

Mycket var bra i det hittills framförhandlade avtalsförslag som fanns på bordet i juni men innehållet räckte inte för våra medlemmar. Vi förutsatte därför att förhandlingarna skulle fortsätta som planerat efter sommaren men vid den tidpunkten sa Arbetsgivarverket sig inte ha mandat att fortsätta förhandlingar i flera för oss viktiga frågor. Saco och Seko accepterade det men vi såg fortfarande stora brister.

Oansvarigt

Arbetsgivarverket har under augusti ställt in alla förhandlingstillfällen.

– Vi representerar 100 000 statligt anställda och är den största parten på det statliga området och att inte förhandla klart med oss är

oansvarigt. Det är lika oansvarigt av Arbetsgivarverket att säga upp avtalet utan att ha ett nytt avtal för oss att ta ställning till säger Britta Lejon, talesperson för OFR/S,P,O.

Kortsiktigt av Arbetsgivarverket

Det uppsagda pensionsavtalet löper ut den 31 december 2015. Eftersom vi inte vet vad det nya avtalet innehåller idag så kommer vi att börja med att analysera det. Ett framtida pensionsavtal för våra medlemmar behöver innehålla lösningar på flera stora frågor:

– Med ökad livslängd så kommer fler att behöva jobba längre för att bibehålla vår välfärd. Det är kortsiktigt av Arbetsgivarverket att lämna frågan om hur alla ska orka med ett längre arbetsliv helt utan lösning. Detta riskerar statens kompetens och gör att kostnader för anställdas hälsa riskerar att skyfflas över till sjukförsäkrings-systemet, fortsätter Britta Lejon.

Oro kring höjd pensionsålder

– Det är oroande om den höjda pensionsåldern för flygledare, flygförare och officerare till 67 år finns

FAKTA OFR/S,P,O:

OFR/S,P,O är ett förhandlande samverkansorgan för åtta självständiga fackförbund inom statlig sektor som tillsammans organiserar cirka 100 000 anställda. Medlemmarna finns inom Fackförbundet ST, Polisförbundet, Officersförbundet, Lärarförbundet, Vårdförbundet, Försvarsförbundet, Tull-Kust och Ledarna.

kvar i avtalet. Det är i så fall ett ideologiskt ställningstagande som Arbetsgivarverket gör utan att ta hänsyn till vilka konsekvenser det får. I forskningen finns det stöd för lägre pensionsålder med hänvisning till säkerhetsskäl. Höjd pensionsålder kan innebära risker för allmänhetens flygsäkerhet och det är vi som parter inte beredda att medverka till, avslutar Britta Lejon.

När nu Arbetsgivarverket säger upp tjänstepensionsavtalet så upphör också den principöverenskommelse som vi tecknade i avtalsrörelsen 2013 att gälla.

Förbundet analyserar uppsägningen av PA03

Uppsägningen av pensionsavtalet PA03 försvårar förhandlingarna om ett nytt avtal. Hur det kommer påverka våra medlemmar håller vi nu på att analysera.

– Vår nuvarande preliminära analys ger vid handen att uppsägningen inte får några konsekvenser för de som är födda 1987 och tidigare, säger Peter Löfvendahl, Officersförbundets förbundsdirektör.

För de som är födda 1988 eller senare innebär uppsägningen att de kommer omfattas av ett nytt pensionsavtal. Hur det pensionsavtalet kommer se ut vet vi idag inte eftersom förhandlingarna med AgV inte är avslutade. I Officersinfo nr 22 kan du läsa om hur långt vi kommit i förhandlingarna om ett nytt avtal.

– Vi håller, som en del av OFR, på att utreda effekterna för medlemmarna av denna åtgärd från arbetsgivarhåll, säger Peter Löfvendahl.

Komplex område

Officersförbundet förstår att medlemmar kan ha många frågor kring hur arbetsgivarens uppsägning av nu gällande pensionsavtal påverkar dem och deras pension.

– Vi jobbar just nu för högtryck med att jobba fram de svar som vi förstår att medlemmarna vill ha. Dessvärre är detta ett komplext område och arbetsgivarens agerande skapar flera möjliga utfall. Problemet just nu är att AgV inte vill tala om hur avtalet med Saco-S och SEKO ser ut. Tidigast i oktober kan vi få detta och först då kan vi reda ut hur förhandlingarna ska fortsätta, säger Peter Löfvendahl.

Akademikerkompetens i Lund 13 oktober

Kompetensdagarna är en kostnadsfri förmån för dig som är medlem i Officersförbundet. Under en heldag får du kostnadsfritt kunskap och inspiration att ta med i ditt arbetsliv. Programmet är skraddarsytt för medlemmar inom Sacoförbunden och bjuder på kvalitativa föreläsare.

Föreläsare

- Anitha Risberg, *Arbetsliv och stress.*
- Emilia Åhfeldt-Dimitriadis, *Värdegrund för att motverka kränkande särbehandling.*
- Sofia Norberg och Georg Frick, *Kränkning eller bara tjafs?*

- Peter Wahlqvist, *Den frivillige hamburgaren.*

Anmälan och info

Mer information om dagen samt anmälningsformulär finns på: www.akademikerkompetens.se.

Årets chefslönerrevision klar

Försvarmaktens chefslönerrevision för 2015 är slutförd för de medlemmar som omfattas av chefsavtalet. Den nya lönen gäller från 1 juli 2015 och utbetalning skedde på septemberlönen.

Officersförbundet har för första gången tecknat ett protokoll i enighet med Försvarmakten gällande chefslönerrevision. Enligt ombudsmannen Mikael Boox har processen utvecklats positivt även om det fortsatt finns utvecklingspotential. Det sammantagna utfallet för cheferna är något högre än för kollektivet i övrigt, ett behov som Officersförbundet tidigare poängterat.

– Enligt vår mening krävdes ett något högre utfall för att hantera såväl utebliven effekt av tillägg som att hantera den totala strukturen visavi medarbetare som inte har förtroendearbetstid, förklarar Mikael Boox.

Medarbetar- och lönesamtal
Officersförbundet vill påminna chefsmedlemmarna, oavsett roll, om vikten av att medarbetar- och lönesamtal genomförs där individen i dialog med sin chef får klart för sig på vilka grunder lönen är satt och vad individen kan göra för att påverka sin lön. Utvecklings- och lönesamtal måste även genomföras med de chefer som fått en

FAKTA: Försvarmaktens chefskrets

Försvarmaktens chefskrets består i dagsläget av cirka 150 officerare av graden överste/kommandör och högre samt ett knappt 30-tal civila högre chefer men också av drygt 20 överstelöjtnanter som är attachéer eller chefer på högkvarteret eller vid förband. Till detta kommer drygt 40 högre officerare som tjänstgör på angränsande försvarsmyndigheter eller på regeringskansliet men också vid olika internationella organ.

För de som är anställda i Försvarmaktens chefskrets tillämpas det centrala chefsavtalet på statsens område och Försvarmaktens chefavtal vilket i korthet innebär att de inte får några lönetillägg utan bara grundlön och de är inte arbetsstidsreglerade utan har förtroendearbetstid. För dem som arbetar på andra myndigheter kan det se annorlunda ut. Chefskretsen lönesätts av myndighetsledningen.

löneinplacering i nära anslutning till revisionen där den nya lönen inkluderar 2015 års revision.

– Om du inte får ett samtal med din chef om din nya lön så måste

du ligga på din högre chef om det. Acceptera inte ett mail eller att du själv får upptäcka din nya lön på lönespecifikationen, säger Mikael Boox.

Att tänka på vid gemensamma bostadslån

Vilket avtal behövs om du ska stå som medlåntagare på dina barns lägenheter?

Eller om du och din partner har köpt en bostad och delar lika på ägandet och lånen, men har betalat olika mycket i kontantinsats?

Här reder vi ut frågetecknen.

Något få vet om eller tänker på är att om du tar ett lån tillsammans med någon är du och den andra låntagaren i regel solidariskt betalningsansvariga för lånet. Solidariskt betalningsansvar innebär att ni båda, var för sig, ansvarar för hela summan gentemot banken. Banken kan alltså kräva dig på hela lånesumman, även om ni båda står på lånet tillsammans och oavsett vem av er som använt pengarna.

Regressavtal

Om du tvingats betala tillbaka hela lånesumman själv har du som huvudregel dock rätt att i efterhand kräva halva kostnaden från den andra låntagaren. Om avsikten var att den andra låntagaren skulle använda hela eller större delen av lånet själv, behöver du ett avtal som bevisar det, så att du kan få tillbaka det du har tvingats betala till banken. Det gör du enklast genom att skriva ett regressavtal vilket kan tecknas mot en extra kostnad.

Skuldebrev

Står du däremot ensam på lånet som någon annan nyttjar behöver du ett skuldebrev. Skuldebrevet används huvudsakligen för att tydliggöra ett skuldförhållande där den ena har lånat ut pengar till den

FAKTA: Exempel på situationer när du behöver ett regressavtal:

- Du står som medlåntagare på dina barns lägenheter.
- Du och din partner har belånat er gemensamma bostad för att finansiera den enes företag (tänk på att ni här även behöver ett samboavtal eller äktenskapsförord).

FAKTA: Exempel på situationer när du behöver ett skuldebrev:

- Du tar ett lån hos banken för att hjälpa ditt barn att till exempel lösa dyra blancolån.
- Du har köpt en bostad tillsammans med din partner och delar lika på ägandet och lånen men ni har betalat olika mycket i kontantinsats (tänk på att ni här även behöver ett samboavtal eller äktenskapsförord).

andre. Skuldebrevet gäller endast pengar och fungerar som ett kvitto för den som lånat ut.

Kostnadsfria avtal online

Som medlem i Officersförbundet skriver du kostnadsfritt samboavtal, skuldebrev, testamente, äktenskapsförord och hyresavtal online

på avtal24.se/officersforbundet. Alternativt till 50 procents rabatt med jurist. Dessutom har samtliga medlemmar 20 procents rabatt på övriga avtal. Vid frågor och funderingar är du varmt välkommen att ringa till Avtal24:s jurister på 0771-24 00 24 eller maila till officersforbundet@avtal24.se

Nytt Saco-avtal med Danske Bank

Saco har tecknat ett samarbetsavtal med Danske Bank.

Avtalet träder i kraft vid årsskiftet.

För att Officersförbundets medlemmar ska kunna ta del av erbjudandet måste förbundet teckna ett eget avtal med Danske Bank.

– Vi har ännu inte hunnit ta ställning till avtalet men kommer så snart vi träffat Danske bank att utvärdera det och återkommer med

information, säger Peter Löfven-dahl, Officersförbundets förbunds-direktör.

Höjd a-kassa från den sjunde september

Den sjunde september höjdes a-kasseersättningen, vilket kan ge en ökad ersättning på 5 000 kronor innan skatt.

Från 7 september är den högsta dagpenningen 910 kronor under de första hundra dagarna, därefter

blir den 760 kronor. Kompensationsnivåerna på 80 och 70 procent behålls.

Det innebär att den som har tjänat 25 025 kronor i månaden får högsta dagpenning. Är man arbetslös på heltid får man då 20 020 kronor före skatt, drygt 5 000

kronor mer än dagens maxbelopp på 14 960 kronor. Även grundbeloppet höjs från dagens 320 kronor till 365 kronor.

Akademikernas a-kassa är den a-kassa som Officersförbundet är anslutet till. Det är den största a-kassan med cirka 680 000

medlemmar. AEA består huvudsakligen av olika Sacoförbund samt Vårdförbundet.

För mer information se a-kassans hemsida www.aea.se.

Försvarsmakten granskar pendlingsbeslut

Med anledning av att felaktigheter hittats i pendlingsbeslut kommer samtliga beslut att granskas.

– Syftet är att medarbetarna ska tillförsäkras vad de har rätt till enligt gällande kollektivavtal, säger Conny Jansson, ombudsman.

Vid tidigare genomförda förbandsrevisioner har det upptäckts felaktigheter och stora skillnader i hur pendlingsbeslut utformas och hur ersättningar beräknas. Med anledning av detta genomför Försvarsmakten under hösten en översyn som ska vara klar senast 31 december.

Nytt beslut gäller från 1 januari 2016

De pendlingsbeslut som har identifierats som felaktiga ska ändras, där det nya beslutet ska gälla från och med den 1 januari 2016.

– Det kommer självklart att ske i dialog med den berörde medarbetaren. Cheferna för respektive organisationsenhet ska dessutom i varje enskilt fall kontakta våra lokala fackliga företrädare för att informera och förhandla om den tänkta ändringen av pendlingsersättningen, förklarar Conny Jansson.

Ny som chef i Gävle

Välkommen till ett inspirerande och matnyttigt seminarium i Sacos regi den 5 november för dig som är ny i chefsrollen, eller kanske på väg att bli chef.

Föreläsare är Carl-Johan Wägner, coach och föreläsare inom bland annat beteendeanalys och teamutveckling med erfarenhet från näringslivet, forskning samt som trafikledare på SL. Carl-Johan Wägner har mer än 20 års erfarenhet av att träna och utveckla nya chefer och ledare i svenskt yrkesliv.

Seminariet är öppet för dig som har en chefsbefattning eller snart ska tillträda. Du kan bara anmäla dig om du är medlem i något av de

Sacoförbund som deltar i samarbetet. Du måste ange vilket förbund du är medlem i när du anmäler dig.

Tid och plats

Den 5 november klockan 11:30–14:30, Clarion Hotel Winn, Norra Slottsgatan 9, Gävle.

Mer info och anmälan

Du anmäler dig till seminariet på www.saco.se. Du hittar mer info och anmälningsformulär i kalendariet den 5 november. Anmäl dig senast den 22 oktober.

Kommande chefsseminarium:

19 november: Malmö
27 november: Stockholm – fullbokat

Officersförbundet kritiserar upprepade provanställningar

Officersförbundet är kritiskt till att Försvarsmakten provanställer medarbetare upprepade gånger.

Det har förekommit att medlemmar som tidigare jobbat som gruppbefäl, soldater eller sjömän (GSS) provanställs när de återvänder till sitt förband som specialistofficerare, något förbundet är mycket kritiskt till.

– Man måste utgå från att kapa-

citeten hos den som varit anställd som GSS, sökt, utvalts, accepterats och klarat utbildningen till yrkesofficer är känd av organisationen och lämplig. Dessa beslut är helt orimliga, säger Lars Fresker, ordförande i Officersförbundet.

Inget lagstöd

I nuläget finns det inget stöd i lagen för att sätta stopp för oskicket, men Officersförbundet uppmanar medlemmar som drabbas av

detta att kontakta sin Officersförening.

– Har du varit tidigare anställd och gått igenom en yrkesofficersutbildning med godkänt resultat är provanställning inte rimligt. Kan inte medlemmen få gehör för detta på egen hand bör Officersföreningen på förbandet påtala det orimliga. Det här är en av flera attityder som måste bort om Försvarsmakten ska kunna kalla sig en attraktiv arbetsgivare, säger Lars Fresker.

Foto: Jimmy Croona – FM

Från vänster: Kerstin Persson, Elisabeth Andersson, Susanne Nyberg, Nadja Kaya och Niklas Simson.

Personalförändringar på kansliet

Elisabeth Andersson ny redaktör/kommunikatör

Elisabeth Andersson började den 24 augusti sin tjänst som redaktör/kommunikatör på Officersförbundets kansli.

Elisabeth har bland annat journalistutbildning i bagaget och kommer närmast från Stockholm Vatten, men har tidigare jobbat på en medlemsorganisation med en struktur som liknar Officersförbundets.

– Officersförbundet är en väldigt spännande organisation att arbeta i. Det är även mycket intressant att få jobba med medlemmarnas arbetsfält. Vikten av ett försvar har ju blivit väldigt tydligt de senaste åren, säger Elisabeth Andersson.

Susanne Nyberg ny förhandlingschef

Susanne Nyberg tar över efter Niklas Simson som förhandlingschef för Officersförbundet.

Hon har sedan 2007 jobbat med fackliga frågor lokalt inom Kustflottans OF, samt suttit i Förbundsstyrelsen sedan 2008. I samband med tillträdet på tjänsten lämnar hon sitt förtroendeuppdrag

i förbundsstyrelsen samt som ordförande i Kustflottans OF. Hon inledde sin militära bana som värnpliktig radiosignalist på robotbåten Ystad, fortsatte sedan som officer inom samband och artilleri ombord på korvetter innan hon växlade över till Human Resource. Hon har även studerat personalledning, juridik och ekonomi på civil högskola.

– Det är tuffa förhandlingar som ligger på bordet just nu och jag ser det som en stor och spännande utmaning att ta över dessa. Jag tror även att jag med min bakgrund och erfarenhet kan tillföra ett nytt perspektiv i de pågående diskussionerna vi har med arbetsgivaren!

Susanne kommer inledningsvis vara förhandlingschef inom Offentliganställdas förhandlingsråd för officerare inom Försvarsmakten (OFR O FM) område, det vill säga den lokala nivån (försvarsmyndigheterna och lokalaföreningarna). Avseende den centrala nivån, OFR O, kommer Susanne inledningsvis vara biträdande förhandlingschef. Förhandlingschef för OFR O kommer Kerstin Persson vara och succesivt lämna över till Susanne.

Kerstin har tidigare varit förhandlingschef för Vårdförbundet.

Kerstin är anställd på 50 procent fram till och med 30 juni 2016 och påbörjade sin anställning den sjunde september.

Niklas Simson till Polisförbundet

Niklas Simson lämnar tjänsten som förhandlingschef på Officersförbundet för att istället börja som förhandlingschef på Polisförbundet.

– Efter sexton år på Officersförbundet kändes det som dags att testa något nytt. När så denna tjänst dök upp kändes det rätt att ta chansen. På min nya tjänst kommer jag att kunna nyttja mina kunskaper om förhandlingar inom statlig sektor, men i en ny verksamhet, vilket ska bli spännande. Jag vill dock passa på att tacka alla medlemmar och förtroendevalda som jag har haft kontakt med genom åren för en mycket rolig och utvecklande tid, säger Niklas Simson. Han tillägger att han dock fortfarande kommer att kunna jobba för samma övergripande mål då Officersförbundet och Polisförbundet förhandlar tillsammans inom förhandlings-

organisationen OFR (Offentliganställdas förhandlingsråd).

Nadja Kaya ny på kansliet

Nadja Kaya tillträdde tjänsten den 14 september och kommer att arbeta med försäkringsfrågor och medlemsregistret.

Nadja som härmed ersätter Annika Häggglund kommer närmast från Ledningsregementet i Enköping där hon tjänstgjort som soldat. Hon började sin militära bana på Ing 2 i Eksjö 2008 som sambandsgruppchef och har även tjänstgjort utomlands.

– Jag har arbetat med fackliga frågor som ledamot i OF Enköping. Det ska bli intressant och roligt att få vidareutveckla den kompetensen, säger Nadja Kaya.

Birgitta Fredriksson har slutat på kansliet

Den 30 september slutade Birgitta Fredriksson på kansliet.

Birgitta har vikarierat för Annika Häggglund sedan den 1 februari 2015 och arbetat med försäkringsfrågor och medlemsregistret.

YOU ARE PROTECTED

Färist Mobile™ skyddar dig mot angrepp och avlyssning. Det är en krypterad smartphone baserad på svensk säkerhetsteknologi som är godkänd på nivån Restricted. Tala och messa krypterat, surfa nätet säkert, använd vitlistade androidappar. Anslut till interna resurser, lagra data krypterat. Och du kan fjärradera den. Säkert.

Besök www.tutus.se
Eller ring oss på 08-551 102 30

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet, Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

Law Enforcement & Military

SAFE4U

SECURITY OF SWEDEN